

KOSTANJEVIŠKE NOVICE

Glasilo občine Kostanjevica na Krki • Brezplačni izvod • December 2008 • Številka 39

SKUPINA SVETNIKOV NEZADOVOLJNIH Z DELOM ŽUPANA str.3

ŽUPAN: "ZAVAJANJA NE VODIJO K NAPREDKU" str.4

LADO SMREKAR - 80 LETNIK str.8

ŠOLA NI ŠALA str.10

RAZSTAVE: FRELIH, PUCELJ str.13

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO str.14

NA OBISKU PRI HUDOMUŠNEM ŠURMANOVEM SLAVKOTU str.16

KRAJINSKI PARK KOLPA str.18

OBČUTEK ZA VINO str.26

Foto: Matej Jordan

UVODNA BESEDA

Zaključek – začetek

Mesec december je zaključek koledarskega leta, lahko bi rekli nekakšen 'finale' celoletnega življenja in dela, a obenem tudi začetek, saj v tem mesecu kristjani praznujemo advent – začetek cerkvenega leta in božič, ko se spominjamo rojstva Jezusa Kristusa. Rojstvo pa je vedno začetek. Lahko bi rekli, da smo v tem mesecu 'obdarjeni' s prazniki, ki nam dajejo možnost, da se duhovno in telesno okrepimo in doživimo lepoto družinskega praznovanja in srečo, da se lahko poveselimo tudi v širši skupnosti.

Mesec december je bil v večstoletni slovenski (tudi kostanjeviški) zgodovini mesec, ko so se ljudje pripravljali na božič – jutranje maše, zornice – h katerim so prihajali z baklami, devetdnevica v čast Brezmadežni, sv. Miklavž (obdarovanje), nabiranje mahu in priprava jasic, devetdnevica pred božičem in vsakodnevna skupna družinska molitev. Kropljenje in kajenje na vse tri svete večere (pred božičem, novim letom in praznikom sv. treh kraljev), obisk polnočnice in sv. maše na božič, blagoslov konj na god sv. Štefana (26. 12.) in vina na god sv. apostola in evangelista Janeza (27.12.), tepežni dan na god sv. nedolžnih otrok (28.12.) ter vesel zaključek leta in začetek novega v vaški ali drugi skupnosti je ljudi ne samo versko, ampak tudi kulturno bogatilo, saj je vse obredje bilo preprosto, a kljub temu na višjem kulturnem nivoju od marsikateri današnje prireditve. Mesec december je našim prednikom omogočil, da so doživeli lepoto družinskega praznovanja in bili kljub svoji materialni revščini duhovno bogati.

Po drugi svetovni vojni si je socialistični sistem prizadeval, da bi to čim prej zamrlo in uvajal vzporedne praznike (dan republike – rojstvo nove Jugoslavije, Dedka Mraza namesto Miklavža), božič razglasil za delovni dan in zelo poudarjal zunanje praznovanje Novega leta. Vendar se vse to ni popolnoma uveljavilo, ker so družine ostale povezane in se je v njih odvijalo marsikje na zunaj nevidno (v družinah učiteljev, uradnikov) praznovanje božiča.

V današnjem času bi kapitalisti radi ob teh praznovanjih čim več zaslužili, zato reklamirajo nakupovanje daril in praznovanje ob najboljši hrani in pijači ter zabavi. Poleg sv. Miklavža in Dedka Mraza reklamirajo še Božička, ki ga prikazujejo kot starega možička, ki prinaša darove. Po mestih in marsikaterih vaseh je že ves december razsvetljeno in okrašeno kot za božič in novo leto, namesto lepih slovenskih adventnih in božičnih pesmi se skozi ves december predvajajo pesmi in popevke z angleškimi besedilom. V poplavi vseh teh ponudb se marsikdo ne znajde in misli, da mora sprejeti vso to kičasto ponudbo kapitalizma. Ne najde časa za družino, sorodnike in prijatelje in je po novem letu duhovno prazen, prazna pa je tudi njegova denarnica. Mesec december tudi danes vsakemu – tako vernemu kot nevernemu ali drugače mislečemu – ponuja priložnost, da duhovno obogati sebe in bližnje in lepo zaključi leto. Ali bo to znal in zmogetel je odvisno od njega samega. Središče vsega praznovanja je bil in je božič – odrešenikovo rojstvo. To daje vsakemu priložnost, da pregleda svoj odnos do otroka, človeka, družine. Pred leti mi je neka zdravnica, ko je prišla prijaviti krst tretjega otroka, rekla: »Veste, v tem času, ko je v službi toliko napetosti in ni več pravih prijateljskih odnosov in razumevanja do drug drugega, človek edino v družini še lahko najde vse to.« Naj praznovanje letošnjega adventnega časa, božiča in začetka novega leta pomaga, da se v družinah naselijo božični mir, veselje in sreča. Če bodo družine prijateljsko povezane med seboj in srečne, bo srečna tudi vsa družba. Blagoslovljen božič in srečno novo leto 2009 vam želim.

• Jože Miklavčič

POROČILO O DELU OBČINSKEGA SVETA

V poletnih in jesenskih mesecih se je občinski svet sestel na 6. izredni seji in 20. ter 21. redni seji.

6. izredna seja je potekala 5. avgusta. Na izredni seji so občinski svetniki razpravljali in predlagali dobitnike občinski priznanj, predstavljene pa so jim bile tudi aktivnosti občinske uprave glede delitvene bilance.

Na 20. redni seji, ki je bila 16. oktobra, so občinski svetniki sprejeli odstop predsednika in podpredsednice Komisije za občinska priznanja, proslave in sodelovanje z občinami. Občinskim svetnikom je bilo predstavljeno vmesno poročilo o delu Nadzornega odbora pri nadzoru zaključnega računa za leto 2007, sprejeli so sklep o dopolnitvi programa prodaje Občine Krško za leto 2008, sklep o spremembah Sklepa o pravilih organiziranja in plačevanja stroškov predšolske vzgo-

je v Občini Kostanjevica na Krki, seznanjeni so bili tudi s spremembo NRP za operacijo Rekonstrukcija Gorjanske ceste s pločniki ter komunalno infrastrukturo.

21. redna seja je bila 27. novembra. Občinski svetniki so potrdili odstopno izjavo člana Komisije za občinska priznanja, proslave in sodelovanje z občinami, v nadaljevanju seje pa so potrdili predlog Odloka o ustanovitvi Sveta regije Posavje in predlog Odloka o ustanovitvi Regionalnega razvojnega sveta regije Posavje. Potrjen je bil predlog Odloka o spremembi Odloka o proračunu Občine Kostanjevica na Krki za leto 2008. Občinski svetniki so razpravljali in potrdili osnutek Odloka o odmeri nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in predlog sklepa o prodaji nepremičnega premoženja Občine Kostanjevica na Krki. V nadaljevanju seje sta predstavnik Centra za podjetništvo in turizem občinskim svetnikom predstavila Strategijo razvoja turizma na mikrolokaciji Kostanjevica na Krki.

• *Marjana Krhin*

SKUPINA SVETNIKOV NEZADOVOLJNIH Z DELOM ŽUPANA

NEODVISNA SVETNIŠKA SKUPINA OSTRO O DELU ŽUPANA IN OBČINSKE UPRAVE

»Občina Kostanjevica na Krki bo vsak čas zakorakala v tretje leto svoje samostojnosti. Žal večina svetnikov občinskega sveta ugotavlja, da se Kostanjevica ne razvija, kot smo v času prizadevanj za samostojnost pričakovali in si želeli. Ker se čutimo odgovorne za sedanj in prihodnji čas naše občine, smo ustanovili samostojno neodvisno svetniško skupino pod vodstvom Jožice Lešnjak,« so v vabilu na novinarsko konferenco napisali v neodvisni svetniški skupini občinskega sveta.

»Ker se kot predstavniki občanov in kot posamezniki čutimo odgovorne za sedanjost in prihodnost naše občine, smo do sedaj z različnimi sugestijami in s konkretno pomočjo na različnih nivojih poskušali pomagati tako županu kot občinski upravi, da energija in želja po razvoju Kostanjevice, ki ju je bilo čutiti ob referendumu za samostojno občino, ne bi usahnila, a smo bili žal neuspešni. Posledično smo ustanovili samostojno svetniško skupino, ki ima lastno vizijo razvoja občine ter željo, da bi župan namesto izključevalno deloval povezovalno. Dogaja se namreč, da župan z občinskim svetom sodeluje zgolj na sejah občinskega sveta, sicer pa se zelo redko posvetuje z nami, še manj pa sledi našim sugestijam,« je zadevo opisala podžupanja Melita Skušek.

Neodvisna svetniška skupina želi, da župan (v)sliši in upošteva sklepe, ki jih svetniki sprejmejo na občinskem svetu, da se nato sklepi tudi izvedejo, in da se prične s sprejemanjem občini lastnih odlokov, namesto sklicevanja na odloke občine Krško, od katerih mnogi niso več v veljavi. »Nujno bi na primer bilo, že zaradi naravnosti Kostanjevice na Krki, sprejeti odlok o plovbi po reki Krki, še vedno smo brez odlokov o gospodarskih javnih službah, koncesijah itd. Župan in uprava namreč pričakujeta, da odloke pišemo svetniki ter delovna telesa, kar pa je seveda izven naše pristojnosti,« je

odločna Lešnjakova.

Prav tako v neodvisni svetniški skupini občinskega sveta niso zadovoljni s turističnim razvojem Kostanjevice, saj na občinski upravi že nekaj časa obstaja delovno gradivo Strategija razvoja turizma v občini Kostanjevica na Krki, ki še vedno čaka na strokovni odziv občine oziroma občinske uprave, prav tako pa se tudi dejavnost Turistično informacijskega centra (TIC) še vedno ni prenesla v center mesta. Resnično skrb vzbujajoče pa je, da se pri reševanju vprašanja delitvene bilance z občino Krško prav nič ne premakne. Problem je namreč potrebno rešiti čim prej, saj sporazumov o financiranju javnih zavodov v novem proračunskem letu še vedno nimamo. Občina tako v celoti financira del Galerije Božidar Jakac, saj zanj od občine Krško še (vedno) ni zahtevala sofinanciranja, sama pa že nastopa kot sofinancer v javnih zavodih Zdravstveni dom Krško, Lekarna Krško in Valvasorjeva knjižnica.

Vprašanje občinskih prostorov še vedno ni rešeno. Prostori stare pošte, prvotno namenjeni občinski upravi, žal propadajo z vsakim novim dnem, na občini pa ne vedo, kaj bi z njimi. Tudi pri najemu oziroma odkupu tako spodnjega dela Lamutovega likovnega salona kot celotne stavbe nekdanjega dvorca, ki bi ga lahko dolgoročno obnovili v protokolarni objekt, v katerem bi bili lahko poleg občinskih tudi prostori namenjeni drugim dejavnostim in zavodom. Iz svojega proračuna je občina že namenila denar za obnovo prostorov pod Lamutovim likovnim salonom, a pred tem s škofijo ni podpisala nikakršnega dogovor. »Na podlagi projekta obnove smo se skupaj z občino Baška prijavi tudi na projekt IPA – kulturni turizem. Prav iz sredstev tega programa bi morali financirati obnovo prostorov in vzpostavitev TIC-a oziroma Zavoda za turizem in kulturo. Ker pogodbe župan še ni uspel podpisati in ne vemo, ali jo pravzaprav namerava, je ogrožen tudi projekt v skupni vrednosti pol milijona evrov. Usoda kulturnega doma ostaja nejasna; objekt prazen in zapuščen propada, Kostanjevica na Krki pa ga potrebuje.«

Kostanjeviška občina se še ni sporazumela o delitvi premoženja z nekdanjo skupno občino Krško, zato ji zmanjkuje denarja za plačevanje javnih ustanov. Svetniška skupina se

OBČINSKI SVET

zato zavzema za čimprejšnji sprejem delitvene bilance.

Po mnenju neodvisnih svetnikov občina nima novih projektov za naložbe, tiste projekte, ki jih izvajajo zdaj, npr. obvoznica, Gorjanska cesta in komunalno opremljanje Prekope, pa je po navedbah svetniške skupine pripravila še krška občina. Neodvisni svetniki med drugim očitajo županu še, da kostanjeviško vrtino tople vode prepušča drugim. Kostanjeviške obrtne cone še ni, vprašljiva je zazidalna cona na Slinovcah, velik del občine je brez internetnih priključkov. »Župana že dve leti opozarjamo, da tehnični prevzem za sam otok še vedno ni bil izveden, tako prebivalci otoka kot drugi občani pa ugotavljamo številne večje napake in nas je strah, da je garancija potekla in bo obnova bremenila občinski proračun,« opozarjajo v neodvisni svetniški skupini.

Tri zahteve

Neodvisna svetniška skupina, ki je navedla še več pripomb o delu župana Mojmirja Pustoslemška in občinske uprave, je svoje zahteve strnila v tri točke; župan naj spremeni stil vodenja občine, tako da bo odprt za dialog z občani na zborih občanov in posamično; določi naj naloge občinske uprave z jasnimi roki izvedbe. Župan naj do konca letošnjega leta predstavi dolgoročni načrt razvoja Kostanjevice na Krki z natančnimi roki uresničitve posameznih razvojnih ciljev. V mesecu dni naj se začne odločno in pospešeno pogajati s krškim županom o delitveni bilanci, še pred sprejetjem

novega proračuna pa naj občinskemu svetu predlaga rešitve glede ustanoviteljstva oziroma udeležbe pri financiranju javnih zavodov. Če župan ne bo uresničil zahtev neodvisne svetniške skupine, bo ta verjetno že v začetku naslednjega leta zahtevala njegov odstop.

• *Tanja Jakše Gazvoda*

Neodvisna svetniška skupina kostanjeviškega občinskega sveta: (z leve) Joško Cunk, Melita Skušek - podžupanja, Jožica Lešnjak - predsednica skupine, Silvo Miklavž, Gregor Jordan in Milan Herakovič. Na fotografiji ni člana skupine Boštjana Tomažina. Foto: M. Luzar

ŽUPAN: "ZAVAJANJA NE VODIJO K NAPREDKU"

Na očitke svetniške skupine se je z novinarsko konferenco 9. decembra odzval tudi župan Mojmir Pustoslemšek, ki je z argumenti odgovoril prav na vse trditve svetniške skupine in dejal, da so bile te v marsičem netočne in zavajajoče, celo žaljive.

"Ko sem kandidiral za župana, sem v svojem programu oziroma viziji razvoja Občine Kostanjevica na Krki navedel 30 točk aktualnih problemov za reševanje v obdobju mojega županovanja. Od vsega obljubljenega je po mojem videnju že izvršenih 16 točk oziroma so nekatere še v izvajanju, in ne le 6, kot jih je skupina navedla. Navedena skupina trdi, da razvoj Kostanjevice ne gre v pravo smer, da nekateri v istem čolnu veslajo nazaj. Za sebe vem, da sem med tistimi, ki veslajo naprej, kar dokazujem z argumenti.«

Župan je zavrnil očitke, da ne sodeluje s člani občinskega sveta. »Večkrat sem javno izjavil, da so moja vrata v prostorih občine vedno odprta za vsakega, ki želi priti k meni. V dveh letih mojega županovanja lahko na prste ene roke preštejem svetnike, ki so prišli k meni na kakšen posvet. Skupina mi tudi očita, da delam samo nekaj ur, kar ni res. Lani sem delal povprečno 9,5 ur dnevno, res pa je, da sem plačan le za 4 ure dnevno, ker sem neprofesionalec, delam pa kot profesionalac, tako kot sem obljubil volivcem pred volitvami. Zato je taka izjava smešna, za mene pa žaljiva.«

Župan pojasnjuje, da občina Kostanjevica na Krki deluje le dve leti in se ne more primerjati z sosodnjimi, ki delujejo že vrsto let. »V devetdesetih letih je bila priložnost, da bi tudi

mi postali občina, pa takrat ni bilo politične volje na strani KS in v strankah v samem kraju.«

Pustoslemšek zavrača očitke, da so seje občinskega sveta nepripravljene. »Gradiva pošiljamo po določilih naših aktov, dnevni red določamo skupaj z občinsko upravo. Vsa gradiva pred občinskim svetom obravnavamo na odborih. Zavedati se moramo, da zaposleni na občinski upravi še nimajo dovolj delovnih izkušenj, saj noben od zaposlenih ni prej delal na občini. Ob tem tudi ni nepomembno dejstvo, da je naša petčlanska uprava daleč najmanj številčna v primerjavi z ostalimi primerljivimi dolensjkimi občinami. Pri obilici zakonov in podzakonskih aktov in usposobljenosti zaposlenih pa upravičeno pričakujem od občinskih svetnikov več kooperativnosti in ne nasprotovanja z različnimi proceduralnimi zapleti za stvari, ki so bile nehote izpuščene ali pomanjkljivo pripravljene.« Občina sprejema odloke, katerih problematika je aktualna in nihče ne more trditi, da zaradi tega trpi delo. Če občina nima svojega odloka, velja odlok občine Krško. »Skupina trdi, da občina nima strategije turističnega razvoja. To ne drži. Pri Podjetniškem centru Krško smo že pred nekaj časa to strategijo naročili, ki je v fazi delovnega gradiva, predstavljena na odborih in tudi na zadnjem občinskem svetu. Pripombe in dopolnitve pa pričakujemo s strani svetnikov. S to strategijo bo potrebno seznaniti vse občane, preden jo bo občinski svet sprejel.« sicer pa župan poudarja, da mora občina pred turističnim razcvetom ustvariti infrastrukturne pogoje. »Gre za kar nekaj projektov, ki so žal zelo visoke vrednosti in jih občina brez dodatnih sredstev ne bo mogla sama dokončati. Če nam je všeč ali ne, bo morala občina najeti kredite za plačila pri sofinanciranju določenega projekta. Taki primeri so že pri investicijah v obvoznico, za rekonstrukci-

jo ceste na Prekopi, Gorjansko cesto, reševanje odpadnih voda.« Občina že ima projekt za izgradnjo TIC-a v kletnih prostorih »farovža«. Po dogovoru bo izvedba vključena v projekt IPA, še prej pa bo potrebno rešiti najem prostorov, ki so last župnišča. Dogovor za odkup »farovža« od župnije Kostanjevica je načeloma dogovorjen, vendar pa je problem denar za odkup objekta, ki zahteva obnovo. »O pol milijona evrov, ki jih omenja svetniška skupina, ne vem ničesar in tudi ne razumem bistva tega zneska.«

Glede delitvene bilance župan pojasnjuje: imenovana je bila posebna komisija, ki je skupaj s komisijo občine Krško pripravila sporazum. Sporazum s strani Občine Kostanjevica na Krki ni bil sprejet v taki obliki, ker ni vključeval participacije pri renti za nuklearni objekt, ki pa je pravno zelo zahteven, občinski svet Občine Krško pa je sporazum sprejel. Na pobudo našega občinskega sveta smo pristopili k pravnemu preverjanju sporazuma pri Odvetniški pisarni Ulčar & partnerji, ki je zahtevno zadevo tudi pripravila in dokončala pred nekaj dnevi. Sam postopek pogajanj bo dogovorjen s strani županov. O rezultatih bodo člani občinskega sveta pravočasno seznanjeni in ga dokončnega dobili v potrditev. Zavedam se, da je potrebno problem rešiti čim prej, ker imata obe občini zaradi tega velike probleme, predvsem finančne,« pravi Mojmir Pustoslemšek, ki zavrača očitke, da z županom Krškega v preteklosti nista resno pristopila k pogajanju.

Občinske prostore je občina podedovala od Krajevne skupnosti Kostanjevica na Krki. Želja nekaterih je, da bi se občina preselila v prostore »stare pošte« na Kambičevem trgu, ki pa jih je KS Kostanjevica leta 2006 nestrokovno in brez dovoljenj razbila v taki meri, da je bila vprašljiva statika zgornjih prostorov stanovalcev. Zadeva je bila lani sicer sanirana, da ni več statične nevarnosti, vendar so županu različni strokovnjaki različnih strok odsvetovali premestitev občinskih prostorov na to mesto, bi pa bila stara pošta morda v prihodnosti primeren prostor za knjižnico, s čimer bi občinska uprava pridobila več prostora na sedanji lokaciji, posebno še, ko se bo iz stavbe izselila Ribiška družina. Župan upa, da bodo ribiči upoštevali odpoved in da se ne bo potrebno posluževati deložacije.

Ne držijo očitki, da občinska uprava ni nič storila, da bi obdržala kulturni dom. »Že leta 2007 smo vložili tožbo, s katero izpodbijamo lastništvo Kmečke zadruge na objektu in pripadajočem zemljišču. Tožba je še vedno v teku in na njen časovni potek ne moremo vplivati. Ob tem pa se tudi dogovarjamo z najemnikom objekta in zemljišča, da bi zadovoljili interesom občanov in najemnikov. Nikakor pa se ne morem strinjati s trditvijo, da se kostanjeviški kulturi slabo piše in da je »prišla na dno«, kot je za medije izjavila predsednica svetniške skupine. Vsak ve, da imamo v Kostanjevici na Krki vrhunsko kulturno ponudbo, da imamo vsako leto vrsto kulturnih prireditev, ki pa se jih žal naši svetniki skoraj ne udeležujejo.«

V občini zadnji dve leti potekajo projekti, ki so se krajanom obljubljali celo več desetletij. Stanislav Rostohar je nanizal projekte, ki se izvajajo, aktivnosti pa tečejo v skladu ali bolje, kot je bilo načrtano v ambiciozno zastavljenem načrtu razvojnih programov, ki je bil soglasno sprejet na občinskem svetu. »Če seštejemo vrednost naložb, ki so v teku, pridemo

do vrednosti 9 milijonov evrov, kar je sedemkratnik vrednosti dohodnine, ki jo dobimo od države v okviru primerne porabe. Zanimivo bi bilo izvedeti, katera primerljiva občina ima še tako razmerje. Istočasno imamo v pripravi projekte na področju infrastrukture za približno 8,5 milijonov evrov,« pojasnjuje Rostohar in z navedbo datumov in projektov zavrača očitke, češ da se v občini izvajajo le projekti, ki so še plod dela občine Krško.

Pustoslemšek je še dodal, da je novonastala občina peskokop podedovala, prav tako črne gradnje. Zavrača tudi trditve, da se pri obrtni coni ne dogaja nič. Izvajalec projekta infrastrukture Savaprojekt opravlja strokovno delo, občina bo v kratkem pridobila služnostne pravice. Zazidalna cona na Slinovcah res stoji, saj se je občina odločila, da najprej reši zazidalno cono Grajske ceste. Žal obe zazidalni coni naenkrat ni možno finančno izvesti.

Obnova otoka poteka že od leta 2002. Po podatkih občine Krško je investicija še v teku. »Res se na otoku pojavljajo poškodbe, ki jih je potrebno reklamirati. Sprašujem pa bivše člane sveta Krajevne skupnosti, kaj so storili, da projekt ni bil prevzet po končanju del pred letom 2006? Poškodbe so se pokazale, še preden je bila formirana občina Kostanjevica, zato so bivši člani KS odgovorni, da dela niso prevzeli.«

»Občani želijo marsikaj, ki se žal v preteklosti ni naredilo. Vendar želje so eno, stvarnost pa je drugačna in je odvisna od denarja. Neučakani so res nezadovoljni, večina pa razume, da se v novi občini v dveh letih ne more narediti vse, kar si nekateri želijo,« je nizal župan Mojmir Pustoslemšek in se odzval tudi na željo svetniške skupine po njegovem odstopu. »Na volitvah 2006 sem dobil 58-odstotno podporo občanov. In če bom zdrav, bom županstvo končal čez dve leti. Takrat boste in bodo imeli vsi možnost kandidirati s svojimi programi. Dokler v naši občini naložbe potekajo dobro in v skladu z načrti razvojnih programov, moj odstop ne pride v poštev. Občinske svetnike, ki so jih prav tako izvolili občani, pa pozivam k bolj angažiranemu sodelovanju, ker bomo le tako lahko zagotovili napredek občine. Razne tiskovne konference in na njih navedena zavajajoča dejstva in pa 'tajni strateški sestanki' ne vodijo k napredku občine Kostanjevice na Krki.«

• Tanja Jakše Gazvoda

Na očitke svetniške skupine sta odgovarjala višji referent za okolje, prostor in gospodarsko infrastrukturo Stanislav Rostohar in župan Mojmir Pustoslemšek. Foto: T. J. G.

KRATKE NOVICE

SPLETNA STRAN KOSTANJEVICE NA KRKI

Spletna stran Kostanjevice na Krki od sedaj naprej deluje v celoti. Uradno je bila objavljena 1. novembra 2008 in je javno dostopna na spletnem naslovu www.kostanjevica.si.

Spletna stran je smiselno razdeljena v pet rubrik. V polju Predstavitev se nahaja vrsta splošnih informacij, kot denimo zgodovina mesta, osnovni podatki o občini, predstavitev župnije ter pomembnejše telefonske številke. Kako smo in so volili si lahko preberemo s klikom na polje Občina. Predstavljeno je zastopstvo v občinskem svetu, nadzornem odboru in občinski upravi. Prav tako so objavljeni pravilniki in predpisi. Posebni rubriki predstavljata turistična ponudba ter šport in rekreacija.

Slednji dve sta še posebej pomembni za potencialne obiskovalce, ki si bodo z ogledom ponudbe popestrili obisk Kostanjevice. Predstavljene so posamezne oblike in kontakti ponudnikov aktivnosti. Prav tako je tu objavljena gostinska ponudba in ponudba namestitvenih kapacitet. Za aktualnost je poskrbljeno v rubriki dogodki, v kateri se poleg programa prireditev nahaja tudi

arhiv Vam ljubih Kostanjeviških novic. Vsekakor je spletna stran pozitivna pridobitev za krajanje, saj lahko na njej spremljamo aktualne javne razpise. Ti so za novonastalo občino izredno pomembni, zato so informacije o pridobivanju sredstev s prve roke dosegljive na medmrežju. Spletna stran je uporabnikom prijazna in kot se za naš kraj spodobi – lepa na pogled, za kar se imamo zahvaliti tehnični podpori v sestavi: Matej Drobnič (načrtovanje spletnega mesta), Matic Tršar, Ardi d.o.o. (obliko-

vanje), Toasted Web, Mihael Zdravec s.p. in Primož Pincolič (programiranje), Marjana Krhin, Občina Kostanjevica na Krki (priprava vsebin), Goran Rovani in Matej Jordan (fotografije). Tu naj omenim, da se bo podoba strani, kot jo vidite na spodnji sliki, skozi letne čase preko fotografij spreminjala.

V kolikor imate kakšen predlog v zvezi z vsebinskim delom strani, ga sporočite na e-poštni naslov:

obcina@kostanjevica.si

• *Alja Pincolič*

FERI LAINŠČEK V KOSTANJEVICI

Na petkov večer, 24. oktobra, je potekal v gostilni Kmečki hram literarni večer s Ferijem Lainščkom, pisateljem, pesnikom, dramatikom, scenaristom, dobitnikom številnih priznanj, sicer pa enim izmed najbolj priljubljenih in branih slovenskih pisateljev.

Pogovor je skozi večer, ki ga je pripravila Valvasorjeva knjižnica Krško, izposojevališče Kostanjevica na Krki, vodil Goran Milovanović, avtorjeva dela pa je prebiral Stane Tomazin.

Feri Lainšček. Foto: Matej Jordan

Obiskovalci razstave. Foto: Matej Jordan

JESEN NA TAMALEM PLAC

V nedeljskem oktoberskem popoldnevu je Turistično društvo pripravilo tradicionalno prireditev "Jesen na Tamalem plac". Na Krki so najprej pripravili veslanje v kanujih, katerega so se ga udeležile ekipe Malenc, Kostanjevica Otok, Kostanjevica in Orehovca. Pri ženkah je zmagala ekipa Otoka, pri moških pa ekipa Malenc. Ob druženju, kostanjeviški godbi in harmonikarjih so nato v prostorih kostanjeviške pošte odprli skupinsko razstavo fotografij fotografskega tabora "Jesen v Kostanjevici na Krki", od vsakega udeleženca fototabora so razstavili po eno fotografijo. Razstavo sta svečano otvorila direktor novomeške enote Pošte Slovenije Cveto Sršen in kostanjeviški župan Mojmir Pustoslemšek.

NASTOP MEPZ PRIMOŽ TRUBAR V KOSTANJEVICI

V nekdanji samostanski cerkvi Galerije Božidar Jakac so v petek, 7. novembra, pripravili koncert Mešanega pevskega zbora Primož Trubar iz Loke pri Zidanem Mostu. Zbor pod taktirko Marjetke Kozmus sestavljajo pevci različnih starosti z velikim veseljem do petja. Njihov repertoar med drugim obsega slovenske ljudske pesmi, sakralna dela v latinščini ter črnsko duhovno glasbo.

• *Matej Jordan*

MePZ Primož Trubar. Foto: Matej Jordan

KRATKE NOVICE

Zdravstvena postaja v novi obleki.
Foto: Matej Jordan

Podelitev priznanj.
Foto: Matej Jordan

Letošnji zakonski jubilanti

OBNOVA ZDRAVSTVENE POSTAJE

Analize, ki jih je v letu 2006 opravilo podjetje ECO Consulting d.o.o., so pokazale, da je zgradba za današnji čas neustrezno toplotno izolirana, z veliko toplotnih mostov, in tako predstavlja velikega potrošnika energije, pozimi za ogrevanje in poleti za hlajenje prostorov. V letu 2006 so bila zamenjana vsa okna. Nova okna imajo toplotno prevodnost (κ) 1,1 W/m², kar bistveno vpliva na toplotno izolacijo prostorov; logično nadaljevanje tega projekta pa predstavlja horizontalna in vertikalna toplotna izolacija. Ta investicija je odpravila slab izgled objekta, hkrati pa znižuje stroške energije in zmanjšuje emisije v okolje. S tem bomo izkoristili potencialne prihrankov in zmanjšali obstoječo porabo energije za 46.000 kWh letno (25%).

V Odloku proračuna za leto 2008 je bilo za izvedbo toplotne izolacije na ZP Kostanjevica na Krki namenjenih 143.300,00 EUR, od katerih je Občina Kostanjevica na Krki prispevala 81.524,00 EUR, Ministrstvo za zdravje 53.339,00 EUR, Zdravstveni dom Krško pa 8.436,00 EUR.

Dela je izvajalo podjetje PAM, gradbeno obrtniški inženiring d.o.o. iz Novega mesta.

• Anita Krajnc,
višja svetovalka za družbene dejavnosti

ODBOJKA

V nedeljo, 14.12.2008, so v športni dvorani oš Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki odigrali še zadnje kolo prvega dela državnega tekmovanja v odbojki za starejše dečke.

Igralci domačega kluba OK Kostanjevica na Krki so bili zelo uspešni, saj so v prvi tekmi premagali ekipo TOM Mokronog. Bil je 2:0 (25:10, 27:25), nato pa še ekipo MOK Kočevje z enakim izidom 2:0 (25:22, 25:23). V svoji skupini so tekmovanje končali na petem mestu. Kadetska ekipa je s prvim delom držav-

KOSTANJEVICA NA KRKI, NAJLEPŠI IZLETNIŠKI KRAJ

V Podčetrtku so v soboto, 15. novembra 2008, podelili priznanja Turistične zveze Slovenije v akciji »Moja dežela - lepa in gostoljubna«, ki je letos potekala pod pokroviteljstvom predsednika države Danila Türka. Projekt Moja dežela - lepa in gostoljubna TZS uresničuje kot sestavni del turistične ponudbe, posebno pozornost pa namenja večji kakovosti in kulturi življenja, tudi v sožitju s turisti. Preko ocenjevanja urejenosti vasi, mest, šol, turističnih in izletniških krajev ter zdravilišč prispeva akcija k vedno lepši urejenosti našega okolja. V hotelu Sotelia sta zbrane nagrajence iz vse Slovenije med drugimi pozdravila direktor direktorata za turizem na ministrstvu za kulturo Marjan Hribar ter predsednik Turistične zveze Slovenije Dominik S. Černjak. Poleg priznanj so zmagovalci v posameznih kategorijah prejeli tudi prehodno zastavo TZ Slovenije. Ponosno bo odslej vihrala tudi v Kostanjevici na Krki, saj je le-ta v kategoriji najlepših izletniških krajev že drugo leto zapored osvojila prvo mesto. Zastavo in priznanje je v imenu občine prevzela podžupanja Melita Skušek.

Foto: Matej Jordan

nega prvenstva končala že prejšnji teden in zasedla 4. mesto. V tej sezoni so v državno prvenstvo vključeni še ekipi mini in male odbojke, tekmovanja jih čakajo v začetku naslednjega leta.

• MATEJ JORDAN

OBLETNICE POROK

V nedeljo, 26. oktobra 2008, se je v kostanjeviško župnijsko cerkev sv. Jakoba prišlo Bogu zahvalit 20 parov zakonskih jubilentov, ki letos obhajajo 'okrogle' obletnice cerkvene poroke. En par (Jožefa in Anton Kuhar iz Dob) je obhajal zlato poroko, en par (Jožefa in Franc Švalj iz Kočarije) 45. obletnico, trije pari 40. obletnico, en par 35., trije 30., štirje pa srebrno poroko, dva 20. obletnico, dva 15. in trije pari 10. obletnico. Po sv. maši so se zbrali v veroučni učilnici na družabnem delu srečanja. Trdne in urejene zakonske skupnosti so temelj družinske sreče in pomagajo h gradnji boljših odnosov v celotni družbi, zato so takšna srečanja tudi zahvala celotne župnijske skupnosti za njihovo zvestobo družini, Bogu in Cerkvi.

• J.M.

DELAVNICA ADVENTNIH VENCEV

V okviru kostanjeviške veroučne šole se je v soboto, 29. novembra 2008, zbralo v veroučni učilnici skoraj trideset otrok, ki so pod vodstvom animatork in staršev delali adventne vence. Adventni venec s štirimi svečami (4 adventne nedelje) je po naših družinah znanilec bližajočega se božiča. Te vence so na prvo adventno nedeljo prinesli v cerkev k blagoslovu, sedaj pa se po mnogih družinah ob njih zbirajo k molitvi.

• J.M.

Še spominski posnetek za zgodovino.
Foto: Jože Miklavčič

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

LADO SMREKAR

80-LETNIK

Čeprav nikoli dovolj, je vendar težko pisati o Ladu Smrekarju, snovalcu večine kulturne produkcije, ki je v Kostanjevici nastajala zadnjih petdeset let minulega stoletja. Nemalokrat so bila ta dela tako močna, da so si utrla pot tudi preko meja domovine. Med drugim tudi na eminentni zagrebški oder. Kot slavistu je bila pisana beseda, v primarni ali interpretativni obliki, nemara prva ljubezen, zato ni čudno, da je vrt njihove domače hiše gostil mnoga imena slovenskega literarnega panteona, od Gradnika do Kocbeka, na deskah kulturnega doma pa so gostovali velikani kot so Ladko Korošec, Vilma Bukovec (takrat vodilna sopranistka ljubljanske opere), pa Štefka Drolc, Miha Baloh in mnogi drugi. Povsem zasvojila ga je tudi likovna umetnost, toda pot do uresničitve sanj je bila naporna in trnova. Mogoče se danes premalokrat spomnimo, da je temelj temu postavil takrat, ko je propadajoči kompleks nekdanjega samostana rešil gotove smrti. To v tistem času ni bilo enostavno in verjetno bo nekaj resnice v trditvi, da je bila Kostanjevica takrat ravno prav oddaljena od Ljubljane. Iz tega temelja je nastala Galerija Božidar Jakac, edina institucija, ki v teh krajih na profesionalni ravni ohranja in nadaljuje segment široke umetniške vizije Lada Smrekarja. Tako kot takrat, tudi danes njeno kakovost intenzivneje opazijo drugod po Sloveniji kot tukaj, ali kot je to opisal kipar Mirsad Begić: »ni dovolj gledati, treba je videti«. Nadaljevanje začrtane poti ob nastanku galerije zato zdaj ni le profesionalna odgovornost, temveč tudi moralna obveza. V teh okvirjih se je ohranila pri življenju tudi Forma viva, te sreče pa nista imela izjemno bogat Dolenjski kulturni festival in Grafični bienale otroške grafike. Slednji tudi zaradi zgodovinskih in političnih okoliščin, vendar je Osnovna šola Jožeta Gorjupa to idejo zgledno ohranila v organizaciji vsakoletnega Ex tempora. Nemalokrat se tudi zgodi, da nas človek, o katerem smo slišali ali prebrali domala že vse, spet na novo presenetiti. To,

da je Lado Smrekar pesnil, so vedeli mnogi. Nenazadnje je tu in tam tudi kaj objavil, nazadnje v zborniku Vekov tek. Pa vendar so vedeli le redki, da je doma hranil pesmi za celo zbirko. Obletnica visokega jubileja je bila zato odlična priložnost, da te pesmi ugledajo luč sveta. K izboru in uvodni študiji je bil povabljen Tone Pavček, tovariš iz mladih let, za odlično oblikovno celoto pa je poskrbel Ranko Novak. Pesmi tečejo ob spremljavi grafik Toneta Kralja v kronološkem redu in morda je celo škoda, da niso datirane. Bralec bi si tako namreč lažje predstavljal lok razpona in zorenja, od uvodnih nekoliko angažiranih verzov, preko z mladostno energijo prepojene ljubezenske lirike in trpkih izkušenj vojnih grozot, do izjemno pronicljivih in lucidnih satiričnih pesmi. Pozorni bralec bo ta imaginarni lok sicer potegnil sam in nemara je za poezijo to tudi najbolj prav. Kot je zapisal Pavček, so motivi Smrekarjeve poezije večne teme lirike: ljubezen, zemlja, smisel življenja, zasnovani v metaforično prepleteni realistični poetski dikciji, ki v čvrstem ritmu gladko teče. Lahko rečemo, da so nastale sočasno, v duhu časa intimizma, ko je ravno pesniška zbirka Pesmi štirih naredila pomemben preobrat od družbene angažiranosti množice k malemu človeku in njegovemu notranjemu svetu.

S to zbirko se je Ladu Smrekarju prav gotovo izpolnila ena od mnogih želja, vendar jih ima zagotovo še nekaj. Kot je videti, so povezane predvsem z njemu ljubo Kostanjevico. Ped leti je v intervjuju za Rast, ki sta ga naredila s Francijem Šalijem, dejal, da bi rad dočakal še tri stvari: da bi bil grad, v katerem je Galerija Božidar Jakac, popolnoma revitaliziran, da bi dočakal reprezentančno monografijo o Jožetu Gorjupu, ter da bi doživel razcvet kostanjeviškega Otoka, seveda primerno, smotrno turistično preurejenega.

Nekaj od teh želja se je že uresničilo, želimo si, da bo dočakal tudi ostale. Zato mu nazdravimo: še na mnoga leta!

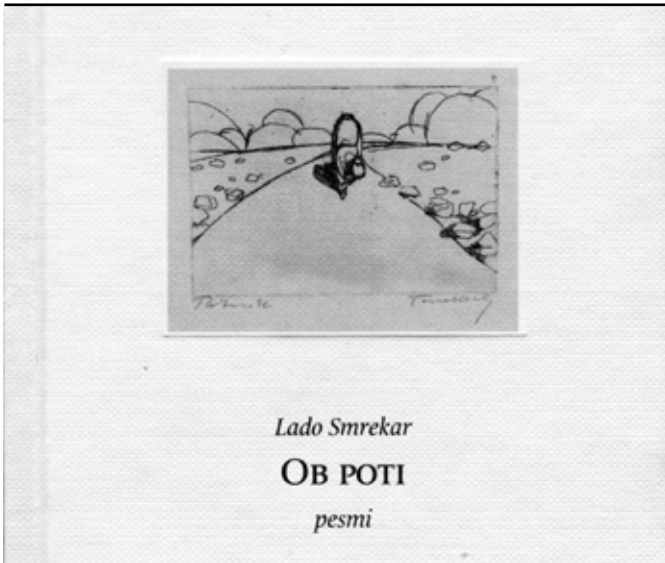
• Goran Milovanović

Foto: Matej Jordan

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

Pesniška zbirka *Ob poti* je bila kot rojstnodnevno darilo predstavljena na svečanosti v Osnovni šoli Jožeta Gorjupa, posvečeni življenjskemu jubileju Lada Smrekarja, kjer so bili govorniki župan Mojmir Pustoslemšek, ravnateljica šole Melita Skušek in direktor galerije Bojan Božič. Smrekarjeve pesmi pa je interpretiral Branko Jordan, ob glasbeni spremljavi Godalnega kvarteta Tartini. Knjigo lahko kupite na blagajni Galerije Božidar Jakac.

Branko Jordan. Foto: Matej Jordan

Direktor galerije Bojan Božič izreka čestitke. Foto: Matej Jordan

*Spoštovani in dragi prisotni,
V veliko radost si štejem, da ste s svojo osebno udeležbo počastili srečanje ob 80-letnici mojega življenja.*

Tudi jaz vam želim vsem skupaj zdravja in sreče in vsestranskega zadovoljstva.

Usodi se zahvaljujem, da me je postavila v ta veliki čas in v najlepši kraj na svetu, v Kostanjevico, našo ljubo Kostanjevico!

Imam vas rad, zato, prav zato sva vam z ženo več kot pol stoletja tako zvesto služila. Nekaj tega boste zaslutili tudi ob knjigi, ki je danes izšla prav zaradi praznika. Hvaležen sem še posebej za to darilo, ki naj spominu služi še naprej, saj je že v rimskih časih obveljal izrek: Knjiga je večna in kar je pisano ostane!

In končno želim vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k izidu te knjige, veliko osebne sreče in zadovoljstva. Ne prepirajte se!

Vsem skupaj pa nalagam kot testament besede, ljubi resnico, govori resnico, vztrajaj v resnici do smrti.

Dragi moji: še tekle misli prisluhnite, ki jo je izrekel naš veliki pisatelj Ivan Cankar ob izidu svoje knjige. Dejal je: moja knjiga je knjiga ljubezni, odpri jo domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin: Dal sem ti, kar sem imel, najsij je bilo malo ali veliko, bog je delil, bog razsodi. Dal sem ti svoje srce in razum, svojo fantazijo in svojo ljubezen; kaj naj bi ti še dal?

Lado Smrekar (iz nagovora na slavnostnem večeru)

O NASTAJANJU TEH PESMI JE LADO SMREKAR ZA RADIO SLOVENIJA SKROMNO DEJAL: »TE PESMI SO NASTAJALE KAR MIMOGREDE, TUDI NA CIGARETNO ŠKATLO SEM KDAJ NAPISAL VERZ, DA GA JA NE BI POZABIL. TI DROBCI, KI SO SEDAJ TUKAJ OBJAVLJENI, SO NASTAJALI TAKO KOT JE NASLOV ZBIRKE, KI SEM JE IZREDNO VESEL, OB POTI«, SOPROGA MARIJA PA JE DODALA: »DOKLER JE BIL MLAD, ŠE KOT ŠTUDENT, JE VELIKO PISAL IN MISLILA SEM, DA BO V TO SMER TUDI ŠEL. IMEL JE DOBRO DRUŽBO, TO SO BILI JANEZ MENART, CIRIL ZLOBEC, TONE PAVČEK, DOMINIK SMOLE, TIT VIDMAR, PRIMOŽ KOZAK. POTEEM, KO SMO PRIŠLI V KOSTANJEVICO, SE JE ZAČELO DELO, POPRIJEMATI JE ZAČEL PRI GLEDALIŠČU, PRI RAZSTAVAH, VELIKO TEGA JE BILO POTREBNO POSTORITI V ŠOLI, NEKDANJI SAMOSTAN JE BIL POŽGAN, AMPAK V TO JE ZAGRIZNIL IN ZA POEZIJO NI BILO VEČ ČASA«.

NA VPRAŠANJE, KAJ KOSTANJEVICA POTREBUJE DANES, PA JE LADO SMREKAR ODGOVORIL: »KNJIŽNICA BI ZA KRAJ BILA ZELO POTREBNA, PA TUDI POSEBNA DVORANA, V KATERI BI LAHKO PRODUCIRALI NEKOLIKO TEŽJE STVARI, KOT SMO TO POČELI VČASIH, ČEPRAV MISLIM, DA SO BILI TO LE POSKUSI, KO SMO V KULTURNEM DOMU DELALI SEVILJSKEGA BRIVCA, GORENJSKEGA SLAVČKA IN PODOBNO, VENDAR SE JE TA OD TAKRAT, Z MENOJ VRED, MOČNO POSTARAL, ZATO BI BIL POTREBEN NOV DOM Z DVORANO IN KNJIŽNICO«.

ŠOLA

ŠOLA NI ŠALA

Obisk iz Banja Luke

Med 16. in 18. oktobrom so našo šolo ponovno obiskali učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Banjaluke. Dvajsetim učencem, dijakom in študentom, potomcem Slovencev, ki živijo v Bosni in Hercegovini in ob sobotah obiskujejo pouk slovenskega jezika, smo poleg sodelovanja pri rednem šolskem delu omogočili tudi vožnjo s čolni, skupaj z našimi učenci so pekli kostanj, se pomerili v igrah z žogo, se predajali užitek na Termalni rivieri Čatež in si ogledali tudi muzej na prostem in kartuzijo Pleterje. Med vrstniki iz Bosne in našimi bivšimi in sedanjimi učenci se tako pletejo vezi trajnega prijateljstva, drug z drugim pa izmenjujemo kulturne vrednote okolja, v katerega smo vpeti. Vsi se že veselimo ponovnega snidenja – tokrat v Banjaluki.

Predavanja in delavnice

V petek, 14. oktobra, smo v okviru projekta MLADOST BREZ DROG pripravili predavanje in delavnice za starše in ostalo zainteresirano javnost, z naslovom Droge – kaj moramo straši vedeti. Sodeloval je Zvone Horvat, strokovni sodelavec skupnosti srečanje, svoje izkušnje pa so predstavili tudi zdravljen odvisnica in straši odvisnika, ki se zdravi v komuni v Italiji. Žal je bil kljub aktualnosti teme in nevarnosti, ki preži na prav vsakega mladostnika, tudi osnovnošolca, odziv staršev porazen, le nekaj več kot deset se jih je odzvalo našemu vabilu. Tako izjemnega predavanja in delavnice res ne bi smeli zamuditi! Kaj pa če bomo zamudili ali prezrli opozorila tudi takrat, ko bo naš otrok v stiski? Z isto tematiko – zlorabo prepovedanih in dovoljenih drog – so se seznanjali tudi naši osmošolci na naravoslovnem dnevu, ki ga je vodil Mladinski center Krško. Vsakoletni projekt, Nam se rola brez drog in alkohola, izvajajo zunanji sodelavci, tudi predstavniki centra za socialno delo in policije.

Zavod za zaposlovanje Sevnica in predstavniki srednjih šol pa so 25. novembra za učence 8. in 9. razreda ter za njihove starše pripravili predstavitev posameznih šol, poklicev ter projekcijo zaposlitvenih možnosti v Posavju v naslednjih letih.

Prireditve, proslave

Naši učenci so 21. oktobra, ob spomin-skem dnevu občine, nastopili na kome-moraciji v spomin padlim talcem, 19. novembra pa polepšali popoldne starejšim občanom, ki so se zbrali na vsakoletnem srečanju. Poleg prikupnega nastopa smo zanje pripravili tudi voščilnice. Učenci, ki obiskujejo pevski zbor in glasbeno šolo, so nastopili na uvodnem delu prazničnega sejma, ki smo ga tokrat pripravili 28. novembra. Prireditve in sejma se je udeležilo rekordno število staršev in občanov, ki so obiskali tudi stojnice z okraski in izdelki naših učencev in delavcev. Izkupiček sejma je namenjen šolskemu skladu, in je bil letos rekorden – 750 EUR. Hvala vsem, ki ste z nakupom prispevali za učence iz socialno šibkega okolja in za nadstandardni program in opremo šole.

Veseli december

Veseli december bodo naši učenci doživljali praznično tudi zaradi številnih prireditev in predstav. Tako so učenci od 6. do 9. razreda že obiskali Cankarjev dom in koncert skupine TERRAFOLK, v isti hram kulture 24. decembra odhajajo tudi učenci 4. in 5. razreda, za vrtec in razredno stopnjo pa pripravljamo še naslednje predstave:

9. decembra, ob 9.15 – NERODNA AVGUŠTINA (Studio ANIMA)

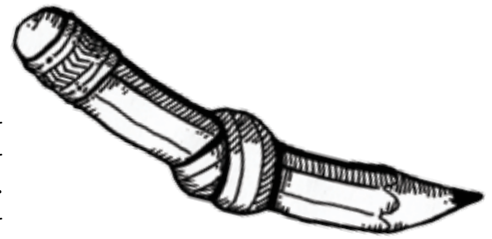
17. decembra, ob 9.00 – RDEČA KAPICA (izvaja OŠ Leskovec)

23. decembra, ob 17.00 in 24. decembra, ob 8.00 – predstava plesnega gledališča Harlekin ŠKRAT KUZMA

21. decembra, ob 17.00 uri – Božiček v Kostanjevici in predstava Gledališča Kolenc MAČEK MURI

Foto: Matej Jordan

Odobreni projekti

Šola je letos prijaviteljica v številne projekte na nacionalni in mednarodni ravni. Poleg že utečenega projekta EKOŠOLA, smo sprejeti tudi v mrežo ZDRAVIH ŠOL. Med projekti, ki jih razpisuje Ministrstvo za šolstvo in šport RS, smo se prijavi in bili izbrani na dva projekta iz programskega sklopa Kulturna vzgoja in bralna pismenost.

V okviru prvega projekta »Berem in ustvarjam – se učim« bodo učenci od 4. do 9. razreda skozi modele za razvijanje in izboljšanje ravni bralne pismenosti ob pomoči IKT nadgradili izkušnjo branja z različnimi aktivnostmi ustvarjanja in poustvarjanja (nekakšna internetna bralna značka). Skupna tema naših učencev je ENAKOST – DRUGAČNOST, ki jo bodo iskali v delih Dese Muck, Svetlane Makarovič in mladinskih delih, ki obravnavajo temo prostega časa. V zbirko bomo vključili tudi angleško bralno značko in prevode. Vrednost projekta v mreži desetih šol je 100.000 EUR. V drugem projektu z naslovom »Kulturistik« pa gre za vključevanje kulturne vzgoje v izvedbene kurikule in dvig ravni kulturne pismenosti oziroma za dvig ravni kulturnih kompetenc in pismenosti. V okviru projekta bodo učenci obiskali predstave v profesionalnih kulturnih ustanovah, sodelovali v delavnicah in izvedli produkcijo različnih dejavnosti na šoli. Vrednost projekta v mreži desetih šol in kulturnih ustanov je 45.000 EUR.

Oddali smo tudi prijavo na mednarodni projekt iz programa IPA SLO – HR 2007-2013, z naslovom »Dvig skupne ozaveščenosti o inovativnih varstvenih ukrepih in trajnostni rabi naravnih virov v šolstvu – Z GLAVO ZA NARAVO«. Ali bo projekt, ki vključuje pet šol iz Slovenije in Hrvaške in je vreden skoraj 320.000 EUR uspel, bomo izvedeli v marcu ali aprilu.

• Melita Skušek

Zeleni nahrbtnik v kostanjeviškem vrtcu

V mesecu oktobru so v kostanjeviškem vrtcu v okviru projekta ekošole gostili zmajčka Jurija z Zelenim nahrbtnikom. V vrtec je prispel iz podboškega vrtca. Jurij je z različnimi nalogami obiskal vse skupine vrtca. Mlajši otroci so odkrivali življenje rač, ježka in psa, starejši otroci pa so spoznavali domače in gozdne živali, njihove življenjske prostore in načine prehranjevanja, življenje na kmetiji ter delo veterinarja. 12. novembra so Jurija pospremili na novo nalogo v OŠ Mihajla Rostoharja v Krško, kjer so ga predali v skrbne roke njihovih učencev.

Jurij, srečno!

Obisk lovca iz kostanjeviške lovske družine

V okviru ekošole Živali in mi so Mlajši in Starejši sredinčki v začetku novembra obiskali lovca Milana Jordana na Malencah. Ta jim je predstavil njegovo delo, pomen lovstva, ogledali pa so si tudi lovsko prežo.

• Ana Pečar

Lovec Milan Jordan s sredinčki.
Foto: Arhiv OŠ Jožeta Gorjupa

Društvo za zaščito živali Posavja na obisku

V četrtek, 20.08.2008, so v kostanjeviškem vrtcu v dopoldanskem času gostili prav posebne goste. Obiskala sta jih predstavnika Društva za zaščito živali Posavje. S seboj sta prinesla tudi hišno ljubljenko psičko Luno. Predstavila sta jim domače živali ter pomen njihove pravilne oskrbe. Pokazala sta jim, kakšen je zdravniški pregled za živali. Luno so otroci pobožali in spoznali, da je potrebno z živalmi ravnati nežno. Srečanje je bilo zelo prijetno. Od veterinarjem so dobili pasje priboljške, ki so jih odnesli svojim domačim štirinožnim prijateljem.

Foto: Arhiv OŠ Jožeta Gorjupa

Obisk čebelarjev

21. novembra 2008 je potekala dobrodelna akcija »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev v naših vrtcih«. V kostanjeviškem vrtcu so se na ta dan temeljito pripravili. Medse so povabili čebelarja. V čebelarski uniformi, delovni obleki in s polnimi rokami rekvizitov sta predstavila svoje delo in pomen skrbi za čebele. Prikazala sta izdelke iz voska, satje ter vlivanje tekočega voska v kalupe sveč. Izdelali so svečke. Posladkali so se z medom in medenimi piškoti.

Foto: Arhiv OŠ Jožeta Gorjupa

Točka vseživljenjskega učenja v Kostanjevici na Krki

*Ste upokojenka, upokojenec?
Bi radi del svojega prostega časa namenili pridobivanju novih znanj?*

Ljudska univerza Krško in Valvasorjeva knjižnica Krško vas vabita k sodelovanju v brezplačnih delavnicah in krožkih.

Posebej za vas jih bomo organizirali v enoti Kostanjevica na Krki, kjer deluje TOČKA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA Kostanjevica, v okviru projekta Center vseživljenjskega učenja Posavje, ki ga vodimo na Ljudski univerzi Krško.

Poleg delavnic, krožkov in predavanj, s področja ročnih del, zdravega načina življenja in osebne rasti, se boste lahko na Točki vseživljenjskega učenja tudi učili s pomočjo računalnika. Nudimo vam računalniške programe za učenje tujih jezikov, računalništva in strojepisja.

VABIMO VAS NA UVODNO SREČANJE, KI BO V ČETRTEK, 8. JANUARJA 2009 OB 16 URI, V ENOTI VALVASORJEVE KNJIŽNICE KRŠKO, LJUBLJANSKA CESTA 7, KOSTANJEVICA NA KRKI.

Znanja, ki jih boste lahko pridobili na Točki vseživljenjskega učenja želimo prilagoditi vašim željam in potrebam, zato vas vabimo na kratek pogovor o vsebinah vseživljenjskega učenja. Veselimo se srečanja z vami!

Operacijo delno financira Evropska unija in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete: "Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja", prednostne usmeritve: "Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja."

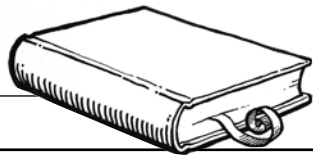
LJUDSKA UNIVERZA KRŠKO
učimo se za življenje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

 Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Europe's social fund

 @vzu

KNJIŽNICA

DROBTINICE IZ VAŠE KNJIŽNICE

NAJBOLJ IZPOSOJENE KNJIGE V LETU 2008

Leto se počasi bliža koncu in že začenja mo z analizami kakšno je bilo. Mislim, da bomo tudi za to leto v knjižnici lahko rekli, da smo dobro delali, čeprav je gotovo še veliko tega, kar bi se dalo narediti, da bi bila knjižnica še boljša in prijaznejša. O številkah bomo pisali v naslednji številki, tokrat predstavljamo le »leščico« desetih najbolj branih knjig. Mogoče boste našli tudi kakšen namig zase.

10 najbolj branih knjig za otroke:

Mila je neučakana (Fabienne Blanchut), Harry Potter - Polkrvni princ (J. K. Rowling), Silvija, snežna vila (Daisy Meadows), Vesel sem, ker si moj prijatelj (Guido van Genechten), Franček in vidrin obisk (Sharon Jennings), Anica in prva ljubezen (Desa Muck), Medvedek Medek hoče obiskati mesec (Gillian Lobel), Gregor in dinozavri - Veselje v močvirju (Ian Whybrow), Grozni Gašper in strašljivi snežak (Francesca Simon), Vitez ob zori (Mary Pope Osborne).

10 najbolj iskanih za odrasle:

Skrivnost (Julie Garwood), Jej, moli, ljubi (Elizabeth Gilbert), Izgubljena vrtnica (Serdar Özkan), Pride ženska k zdravniku ... (Kluun), Skrivnost (Rhonda Byrne), Ne bodi kot drugi: pesmi o dvojini (Feri Lainšček), Ptice brez kril (Louis De Bernieres), Vrnitev v Barsaloi (Corinne Hofmann), Nedotakljivi (Feri Lainšček), Hiša (Danielle Steel).

LUTKE PRI KOSTANJEVEM ŠKRATU

Tudi letos je na torkovih pravljicnih večerih pri našem Škratu prav lepo. Posebej zanimivo pa je bilo sredi novembra, ko so Škratu prišle v goste lutke. Naši mali obiskovalci so si lahko ogledali predstavo Fižolček, ogelček in slamica, ki so jo izvedli člani lutkovnega društva Lutkomotiva iz Novega mesta. Poučna zgodba po motivih slovenske ljudske in Saržente pri Čedadu, je govorila o tem, zakaj imajo vsi fižolčki bel šiv na trebuščku. Sama izvedba je bila zelo zanimiva in vseč številnim otrokom, ki so prišli na predstavo. Gotovo je vredno omeniti tudi ohranjanje slovenskega

ljudskega izročila, kar je še posebej tema dogajanja v knjižnici v tem šolskem letu.

KNJIŽNICA V NOvem LETU

Pogosto se zgodi, da nam uporabniki rečejo, da kar niso mogli prenehati brskati po policah, koliko knjig da je, ki bi jih hoteli prebrati, kako uživajo med vsemi temi popisanimi listi. In tako lepo je videti sijoče oči naših malih uporabnikov, ko se »izgublajo« v bogastvu knjig. Marsikdo mi omeni, da nima časa za branje, čeprav bi zelo rad to počel. Zato velja za novo leto želja, da bi se našlo čim več časa za veliko stvari, ki bogatijo duha in polnijo življenje, tudi za branje. Knjižnica v Kostanjevici vas vabi, da se oglasite vsak torek in četrtek med 12. in 18. uro. Novo leto bo gotovo prineslo veliko novega. V knjižnici imamo mnogo načrtov in idej in tudi v novem letu boste pri nas dobrodošli.

Naj bodo praznični dnevi polni radosti in srečno!

PREDLOGI ZA BRANJE

CAROL SCHAEFER BABICE SVETUJEJO SVETU

Založba Gnostica, 2008

198 strani

Starešinke ponujajo svoje videnje rešitve našega planetaž

Moč besed, ki so si jih pripovedovale generacije, besed, ki jih pomnijo drevesa, sanje in predniki – to je moč staroselskih kultur, s katerimi je prežeta tudi naša sodobnost. Čeprav po eni strani vse bolj pozabljamo pa se hkrati vse bolj zavedamo pomena in vrednosti ustnega izročila ter naukov in sporočil, ki so prehajala iz roda v rod.

Več staroselskih plemen pozna preokbo, da »Ko bodo spregovorile babice z vseh štirih strani neba, bo napočila zora nove dobe.« Oktobra 2004 se je na posvečeni irokeški zemlji zbralo 13 domorodskih babic z vsega sveta in s seboj prineslo izvirne starodavne nauke svojih plemen. Gre za trinajst modrih babic iz Severne, Srednje in Južne Amerike, Afrike, Tibeta, Nepala in Arktičnega kroga, ki nam predstavljajo svoje poglede na razmere v svetu, pripovedujejo, kako ozdraviti svet in sebe, kako odpraviti vojne in revščino in izboljšati življenje na planetu Zemlja. Vsaka izmed njih je živa legenda svojega ljudstva. Skupaj štejejo več kot 570 let. Njihove zgodbe so osupljive, sporočila močna in polna

navdiha. Vse po vrsti so živ primer, kako je mogoče združiti vse energije v človeku za nujne spremembe, da bi življenju povrnili ravnotežje in harmonijo.

V reki besed teh babic se skrivajo besede pravih strokovnjakov. Veliko vprašanje je, kako daleč bomo prišli z znanstvenimi vzorci in mehanicistično metodologijo, zato so mogoče tudi nauki teh babic ena od poti po kateri lahko pride mo do trajnostnega razvoja in »dobrega življenja«.

LEO BUSCAGLIA OČKA, MOJ OČE

Elite izobraževanje, 2008

113 strani

Hvalnica očetom

Na knjižnih policah lahko najdemo kar zajeten kup knjig posvečenih materam, njihovi ljubezni, požrtvovalnosti, spominom na neprecenljive trenutke, ki so nam jih podarile. Vloga očeta, se zdi, da ni tako »literarna«. Tudi zato, je ta drobna knjižica vredna omembe.

Lea Buscaglia, univerzitetni profesor in svetovno znan pisatelj, opisuje svojega očeta, preprostega priseljenca v Združene države. Predstavlja ga v njegovih raznovrstnih vlogah: filozofa, domoljuba, vzgojitelja, moža, prijatelja ...

Piše o očetu, ki ni nikoli požel slave ali bogastva, doživel pa je velik uspeh kot mož in oče. Ob tem povzdiguje družinsko življenje in vsakdanje dogodke, ki oblikujejo naš značaj, razmišljanje, prizadevanja in radosti.

Avtor razpreda svoje spomine na očeta ob zgodbah, v katerih opisuje drobne pripetljaje, njihove posebne obrede, očetove navade in razvade. Sam pravi, da so mu leta, ko je oče ljubil in spoznaval, pomagala spremeniti očeta iz preprostega človeka, skoraj v svetnika, a hkrati pove, da se zaveda, da oče ni bil vedno popoln, da je imel napake ... Toda ne glede na vse, njegovi otroci živijo odgovorno, srečno in bogato življenje, tudi zaradi življenjskih načel ob katerih so se izoblikovali. In to je verjetno največ, kar lahko starš da otroku.

Na nek način je to drugačna knjiga, brez posebnega sporočila, je le topla in iskren poklon očetu, počastitev spominov na skupne dneve. A se močno dotakne in v nas obudi mnoga čustva, ter nas spomni na tisto, kar je resnično vredno v življenju.

• Alenka Žugič Jakovina

ČRTOMIR FRELIH SREČANJE

Frelih postavlja nasproti (srečuje) nas in svoje like, pod vsakim pogojem hoče, da se spopademo in razumemo. Zgodba, ki jo naniza v svoji postavitvi je močno interaktivna, dotika se je mnogo stvari: ljubezen in smrt, globoki občutki lebdenja, širokopotezna barvna slika, ki nas spominja na krajino v kateri lahko razberemo figuro. Figura, ki s svojimi spuščeni rokami zbuja občutek vdanosti, obupa oziroma je zgolj posledica gravitacije. Frelih ne postavlja figur v poze iz katerih bi lahko brali osebnost lika. Samo pojmovanje figure pa se ne dogaja samo v razmerju do prostora, ampak tudi znotraj nje same. Figura je največkrat predstavljena kot sveženj nanizanih fragmentov, povezanih z nekaj ključnimi potezami v celoto, ki ni nikoli povsem nedvoumna in zaokrožena, ampak ostaja razklenjena, odprta za nove možnosti, a tudi za bolečino in propad. V vsej aktualnosti, kritičnosti, lepoti, tudi absurdnosti in bizarnosti, vendar nikoli več v kontekstu, kakršen je bil za-

Foto: Matej Jordan

njo obvezujoč skoraj skozi vso zgodovino umetnosti, nas Frelihova umetnost pelje iz asketskih v povsem nasprotne dimenzije. Iz krajine v figuro, iz preproste figure v razmišljanje o prostoru in času.

"Nenehna iskanja in večni dvomi, ki jih občasno umirijo le kratkotrajna zadovoljstva z doseženim, so zagotovo stalnica v Frelihovem obsežnem in raznovrstnem ustvarjalnem početju; lahko bi celo rekli, da je ta njegov navidez tako racionalno razumljen svet v svojem bistvu izmuzljiv prav toliko kot paradigme sodobne umetnosti, v kateri ima klasična slika prav posebno mesto. Preprosto obstaja."

• Matic Skušek

BOŠTJAN PUCELJ POGREŠANI V AKCIJI

Serijske fotografije Boštjana Pucelja, Pogrešani v akciji, nas na zabaven sproščeno igriv način sooči s problematiko, ki jo lahko razvejamo, od pasivne agresije konzumeristične družbe do razlogov za vojne in lakote. Vizualno zanimive banalnosti vsakodnevnosti, nakupovalni vozički, postanejo glavni junaki. Avtor sledi nepričakovanim momentom njihovih življenj. Potopljeni na dnu reke, uporabljeni kot cvetlično korito ali prenosni dom brezdomca. Njegovi enostavni cikli so polni humorja in prijazni do gledalca in imajo socialno obarvano vsebino. Medtem, ko na fotografijah lahko kotno iščemo vozičke ali sledi le teh, se zaradi števila razstavljenih del zavemo,

Feri Lainšček in Boštjan Pucelj. Foto: Uroš Abram

kako potratna, arogantna in objestna je današnja družba. Ali kot je bilo slišati na otvoritvi; kaj pa je za pričakovat od 30 letnika, ki ima cele dneve čas za vozički letat.

• Uroš Abram

DRUŠTVA

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KOSTANJEVICA NA KRKI

Kostanjeviško gasilsko društvo ima skoraj 130-letno tradicijo. Odkar je Kostanjevica samostojna občina, je njihova odgovornost še večja. Od marca letos imajo novo vodstvo. Z njimi smo spregovorili o delu, uspehih in načrtih.

Ogenj, ki daje svetlobo in toploto ljudem že od pradavnine, je prijatelj, ki se kaj hitro lahko spremeni v uničevalnega sovražnika. Tako se ljudje že od davnih začetkov ukvarjajo tudi s tem, kako se ga ubraniti.

V Evropi se omenjajo požarni redi, predpisi za ravnanje v primeru požara, že v 14. stoletju. Prvi požarni red v Sloveniji pa sega v leto 1676.

Ljudje so se začeli združevati v gasilska društva, da bi učinkoviteje preprečevali in gasili požare. Pri nas ima prostovoljno gasilstvo skoraj 140-letno tradicijo. Gasilska društva že od nekdaj pomenijo veliko več kot samo gašenje: v njih so ljudje našli socialno oporo in solidarno, nesebično podporo ob vsakršni nesreči. Povezanost ljudi je bila pomembna tudi z vidika gradnje kulturne enotnosti, saj je bilo v gasilskih društvih, še zlasti na podeželju, veliko dejavnosti, ki so bogatile vsakdan v okolju. Danes slovenska gasilska zveza šteje preko 133 tisoč članov, ki prihajajo iz 1363 gasilskih društev.

Kostanjeviško gasilsko društvo beleži svoje začetke v letu 1881. Pisni viri poročajo o bogati gasilski dejavnosti, ki so jo skozi leta gradili mnogi požrtvovalni domačini različnih poklicev, stanov in generacij. Zgodovina zgovorno priča o številnih uspešnih in nesebičnih posredovanjih pri požarih in o reševanju premoženja ob naravnih ujmah.

Da ima društvo ves čas svojega obstoja v našem kraju velik ugled, se kaže tudi v številčnem članstvu skozi vsa leta njegovega obstoja. Trenutno je v društvu 34 operativnih članov, 30 jih je v tekmovalni desetini, imajo tudi žensko desetino in okrog 200 podpornih članov. Da gasilstvo ne bo zamrlo, priča tudi podatek, da imajo dve desetini pionirjev in mladincev.

Tekmovanje na Raki, doseženo 1. mesto in prehodni pokal ženske desetine. Fotoarhiv: GD Kostanjevica

Sektorska vaja v Črneči vasi, oktober 2007. Fotoarhiv: GD Kostanjevica

O delovanju društva, njihovih uspehih in ciljih sta se za Kostanjeviške novice razgovorila predsednik Miro Drobnič in tajnik Matija Planinc. Iz njunih besed veje mladostna zagnanost in hkrati zavest velike odgovornosti, ki jo imajo. Novo vodstvo, ki je bilo izvoljeno letos spomladi, si je med najpomembnejše naloge zadalo izobraževanje članov. Zelo dobro se zavedajo, da lahko le dobro usposobljeni gasilci v nevarnih situacijah, ki so jim izpostavljeni, ravnavo strokovno in tako pomagajo preprečiti še večjo škodo in nevarnost. Prejšnji mesec so štirje njihovi člani zaključili zahtevno šolanje in pridobili naziv gasilski častnik, ter se tako usposobili za vodenje intervencije pri požaru. Nekateri člani so opravili usposabljanje za evakuacijo javnih zgradb. V decembru se bodo še štirje usposobili za uporabo dihalnih aparatov.

Odkar je Kostanjevica samostojna občina, se je vloga in odgovornost gasilskega društva močno spremenila. Po odloku župana so za občino osrednja enota in so zaradi tega delno financirani tudi iz občinskega proračuna. Ob požaru na območju občine naj bi prvi posredovali. Tako iz Operacijsko komunikacijskega centra pokličejo najprej njih, oni pa, če je požar prezahteven ali nimajo potrebne opreme, za pomoč pokličejo še druge gasilce. V letošnjem letu so imeli 4 intervencije. Matija Planinc je povedal, da si v prihodnosti želijo nabaviti pagerje, ki bi jim omogočili dosti hitrejše medsebojno obveščanje, kar bi jim pri intervencijah prihranilo mnogo dragocenega časa.

Kostanjeviški gasilci so zelo uspešni tudi na tekmovalnem področju, saj je njihova moška desetina že trikrat zapovrstjo osvojila 1. mesto na občinskem tekmovanju v Krškem. Letos so se s tekmovanjem vrnila še z dvema najboljšima rezultatom, enkrat so se uvrstili na drugo mesto in na »mokrhi vaji« na Senušah bili tretji. S posebej dobrimi rezultati se lahko pohvali ženska desetina, saj so na Raki v vaji s hidrantom osvojile prvo mesto in prehodni pokal, zmagale pa so tudi na mednarodnem tekmovanju v Avstriji.

Matija se je spomnil tudi nepozabne izkušnje, enega najzahtevnejših požarov v naravi, na Krasu, julija leta 2006. Zaradi

močnega vetra in težkega terena se je požar nevarno razširil in klicu na pomoč se so odzvali tudi kostanjeviški gasilci. Napornega gašenja so se udeležili za dva dni, v nedeljo in nato, ker se požar ni ustavil, še v torkovi noči.

Miro Drobnič se je dotaknil še enega perečega problema njihovega delovanja: prostovoljno gasilstvo je humanitarna dejavnost, ki se opravlja v javnem interesu. In čeprav je prostovoljno delo posebna vrednota, ki jo moramo še posebej ceniti, marsikdaj gasilci za svoje interventne izostanke z delovnega mesta nimajo pravega razumevanja delodajalcev. Gasilci opravijo letno nešteto ur dela na različnih področjih z aktivnostmi kot so gasilske intervencije, usposabljanje in izobraževanje, priprave na tekmovanja in sodelovanje na njih, prevozi pitne vode, vzdrževanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ... za kar porabijo veliko svojih prostih ur.

Med pogovorom smo prišli do zaključka, da se pri kostanjeviških gasilcih ves čas nekaj dogaja: imajo operativne vaje, če je treba opravljajo razvoz vode, čistijo vodnjake, nudijo prevoz oseb s kombijem ... Letos so prekrili streho na gasilskem domu, ki je bil zgrajen že pred prvo svetovno vojno in ob-

novljen in povečan v letu 1994. In čeprav se utegne zdeti, da se gasilci veliko »družijo«, se to izkaže za še kako pomembno dejstvo, ko se zares zgodi nesreča, saj morajo takrat delovati hitro, strokovno, povezano, kot ekipa.

Delo društva je zaznamovalo mnogo pomembnih ljudi. Eden takih je bil tudi Marjan Skubic iz Orehovca, od katerega so se poslovili v novembru. Marjan je bil velik strokovnjak na gasilskem operativnem področju in dolga leta aktiven mentor mladih članov.

Na koncu sta gasilca omenila še velik cilj, ki ga želijo doseči do leta 2011, ko bodo praznovali 130-letnico društva. V načrtu imajo nakup nove cisterne. Prvo motorno brizgalno je društvo kupilo leta 1928 za 50 tisoč takratnih dinarjev, z denarjem, ki so si ga izposodili od Ele Rabuse. Predvidevajo, da bo nova cisterna stala 180 tisoč evrov.

Tudi letos bodo v prazničnih dneh gasilci prišli do vas s koledarjem, voščilom in prošnjo za prispevek. Prijazno jih sprejmite, saj boste tako tudi vi prispevali k večji varnosti vseh občanov.

• Alenka Žugič Jakovina

BOŽIČNO NOVOLETNA DOBRODELNA AKCIJA FLOKARTA

Vsi vemo da so prijeten pogled in topla beseda, najboljša tolažba. Vendar to ne plačuje položnic in ne nahrani otrok.

Mladi kreativci v Flokartu smo se odločili biti za zgled. Nimamo denarja, imamo pa ideje. Na božično novoletnem sejmu, 21. Decembra na tamalem plac, bomo odstopili svoja dela, skice risbe, fotografije, slike, itd vsakomur, ki bo finančno pomagal izbrani družini. (Več o samem obdarovanju družine v naslednji številki kostanjeviških novic). Tako tudi vaša dobrodelnost ne ostane neplačana.

DRUŠTVO PRFORCENHAUS Z NOVO PREDSEDNICO

Etnološko društvo Prforcenhaus Kostanjevica na Krki ima novo predsednico. Po nedavno umrlemu Milanu Kupleniku, prvemu predsedniku društva in nekdanjemu kanoniku Prforcenhaus, bo društvo vodila Margita Sintič. Glavna prireditev društva seveda ostaja pustovanje, kot prednostno nalogo pa si je zadala nalogo povečati članstvo v čim večjem številu, ki bi z aktivnim delovanjem pomagali ohraniti dediščino društva.

•M.J.

Foto: Matej Jordan

OBČINA KOSTANJEVICA NA KRKI
IN PIHALNI ORKESTER KOSTANJEVICA NA KRKI

VAS VABITA NA

15. BOŽIČNO NOVOLETNI KONCERT,

KI BO V PETEK, 26. DECEMBRA 2008 OB 19.00 URI
V ŠPORTNI DVORANI OSNOVNE ŠOLE JOŽETA GORJUPA
KOSTANJEVICA NA KRKI.

Vljudno vabljeni!

NA OBISKU PRI OBČANIH

V jeseni svojega življenja mi je v veliko podporo hčerka Slavica.
Foto: Jani Zakšek

NA OBISKU PRI HUDOMUŠNEM ŠURMANOVEM SLAVKOTU

Ime Kostanjevica na Krki v nas prebudi misel na neokrnjeno naravo, v bajke zavite Gorjance, milo ptičje petje med krakovskimi hrastovimi velikani, romantično reko Krko, ki se že stoletja neslišno pretaka pod lesenimi mostovi, bogato zgodovino in zavezanost kulturi, ki jo ustvarjamo in srkamo vsak po svoje. Mesto je dalo kar nekaj pomembnih mož, ki jih pozna širši slovenski prostor, med nami pa so tudi taki, ki ne bodo prišli v zgodovino kot veliki vojskovodje, pomembni znanstveniki ali ustvarjalni kulturniki. V spominu svojih someščanov bodo ostali nesmrtni po iskrici svojih misli, polni dovtipov in domisljic, svoji dobrohotnosti in neuničljivem optimizmu. Eden takih mestnih "originalov" je zagotovo Šurmanov Slavko, ki je pred dnevi prestopil prag častitljivih 90 let.

Vaš priimek je Kržičnik, večina Kostanjevičanov pa Vas pozna pod nadimkom Šurmanov Slavko. Kako se Vas je prijel tak nadimek?

Mama je nosila priimek Kržičnik, nadimek Šurmanov pa sem dobil po maminih bratih, ki so živeli v Ameriki. Ti so ob obiskih, ko so prihajali v Kostanjevico, vsaki drugi izgovorjeni besedi dodali še šur, kar v angleščini pomeni seveda. Ta beseda se je za vedno oprijela tudi mojega imena.

Mladost je najlepši del najbrž kar vsakršnega življenja. Do kod sega Vaš spomin?

Rojen sem bil 2. oktobra 1918 v Avguštinah. Na svet mi je pomagala, tako kot mnogim drugim Kostanjevičanom, babica Kalinova. Bil sem nezakonski otrok, z mamo sva do mojega petega leta starosti stanovala v »ciglani«, to je danes stavba na Grajski cesti 9, kjer so se navadno rojevali nezakonski otroci, ki jih je bilo v tistem času v Kostanjevici kar nekaj. Mama je opravljala različna priložnostna dela. Štirikrat na mesec je prala perilo pri Gačevih, služila je tudi pri gozdarskem inšpektorju Kosjeku, pri katerem so imeli pet glav živine in dva lepo raščena konja, ki pa sta bila samo za gledat (pove v šali). Z mamo sva se večkrat selila, umrla je leta 1944, stara 70 let.

Kako pa kaj najstniška leta?

Pri trinajstih in štirinajstih, ko sem se veliko potepal po cesti, me je župnikov brat prosil, če bi šel v župnišče pomagat nakladat žito. Privolil sem. Za malico so mi postregli s kruhom in skledo kislega mleka, ki pa sem ga moral zaužiti na stopnicah. Ko sem po skoraj letu dni, ki sem jih preživel v »faroužu« kot hlapec vprašal, zakaj moram vsak dan jesti zunaj na stopnicah, ostali pa za mizo, mi je gospod župnik Golob odgovoril: »Slavko, ti si pošten, priden, nisi pa očiščen in taki nimajo pravice sedeti z drugimi pri skupnem obedu.« Čez nekaj dni sem se z borno culico preselil k Pavletu Herakoviču, ki ga moja »neočiščenost« ni nič motila. Že prvega dne sem z vsemi ostalimi sedel za mizo pri kosilu in zajemal iz skupne sklede fižol in zelje. Mislil sem, da imam cel svet. Pri Pavletu sem služil vse do odhoda v vojsko. Od ponedeljka do sobote smo ostajali s »holcerji« v Gorjancih. Z gozda do »luftpona« smo »šljalsali« les. V času gospodarske krize je bilo življenje težko. Vesel sem bil, da sem lahko delal in zaslužil za hrano, pa še nekaj denarja sem dobil. Za hlače si moral delati cel mesec. O Pavletu pa vse najboljšje, bil je zelo dober in pošten človek. Spominjam se tudi časov pred vojno, ko sem bil star 17 ali 18 let, kako smo na eni strani mosta stali Orli, na drugi pa Sokoli. Kljub temu da smo bili večkrat kot pes in mačka, pa smo se na nek način vseeno imeli radi. Ko pa je prišla vojna, smo se nekdanji bratje streljali in pobijali med sabo.

Obdobje gospodarskih težav v tridesetih je leta 1941 prekinila vojna. Kakšne spomine imate na ta nesrečni čas?

Vojsko sem služil za časa Kraljevine Jugoslavije v Zagrebu v 6. »konjičkom puku«, kjer sem vzljubil konje. Ljubezen do teh plemenitih živali mi je ostala vse do danes. Ker sem bil v svoji enoti eden redkih, ki je znal pisati, so mi podelili čin »kaplarja« (desetarja). Ko bi moral po dveh letih služenja takratni domovini sleči vojaško suknjo, se je začela vojna in moral sem ostati v kasarni. Pet vojakov v uniformi nas je pobegnilo. Srečno smo prepešačili do reke Sotle, kjer so nas zajeli ustaši in nas peljali na nemško policijsko postajo v Brežice. Nemškega stražarja, ki nas je pazil, sva s soborcem iz Brezja nad Podbočjem prosila, če smeva »Wasser trinken«, čeprav naju ni kaj prida žejalo. Pobegnila sva čez Savo in prišla domov v Kostanjevico. Naslednji dan so v Kostanjevico prišli Nemci. Kar precej Kostanjevičanov jih je z navdušenjem sprejelo. Od Štravsca proti Ta malem plac jih je spremljal pihalni orkester, domačini so jim metali cvetje.

NA OBISKU PRI OBČANIH

Ko so pozdravljali s Hitlerjevim pozdravom, so se nekateri trudili, da bi imeli čim daljše roke. Le redki meščani so manjkali v povorki. Na hišo Herakovičevega Pavleta, starega očeta nekdanjega predsednika sveta KS Kostanjevica na Krki, so Nemci obesili zastavo s kljukastim križem. V potomcu Uskokov z Budinjeka, ki se je priženil v Kostanjevico, pa je zavrela domoljubna kri. Snel je tujčevo zastavo, jo raztrgal in jo na dvorišču zažgal. Ko so kasneje Nemci iz Kostanjevice odšli, so prišli Italijani. Meja med italijanskim in nemškim okupatorjem je bila pred severnim mostom pri Dvoračku, Nemci so stražni stolp postavili na Gmajni. Takrat sem služil pri Pavletu Herakoviču in kmalu po okupaciji za sedem mesecev odšel v partizane. Med italijansko ofenzivo leta 1943, se nas je trideset borcev, med katerimi sta bila tudi kasnejša politika Franc Pirkovič Čort in Jože Penca Dečko, skrivalo na Vodenicah. V strahu pred Italijani, ki jih je kar mrgolelo sta izjavila: »Skrijte se, kamor veste in znate«, ona dva sta se skrila v samostan Pleterje, mi, zajci, pa smo vrgli »flinte« v koruzo in se predali Italijanom. Italijani so nas gnali skozi Kostanjevico in nas odpeljali do Zameškega, kjer so nas postavili pred jamo, v kateri je že ležalo 18 trupel. Pred smrtjo nas je rešila Gajškova Stana, ki je prepričala italijanskega oficirja, da nas je namesto v grob poslal za štirinajst dni v zapore v Novo mesto, kasneje pa še v taborišče Gonars in na otok Rab. Podobno usodo sta doživljala tudi učitelj Jože Jankovič in takratni šolski upravitelj Stane Gajšek. Po 8. septembru 1943, ko je Italija kapitulirala, sem se v triindvajsetih dneh peš vrnil z Italije domov. Mobilizirali so me domobranci. Moja pokojna, zlata mama, me je ob slovesu prekrižala in rekla: »Sine moj dragi, če ne boš mogel v življenju pomagati, ne delaj gorja.« Tem besedam sem v življenju sledil, zato sem še danes tukaj. Osvoboditev sem dočakal v domobranski uniformi.

Najbrž Vam zaradi tega po vojni ni bilo prizaneseno.

Po vojni sem bil obsojen na 11 let zopora zaradi sodelovanja »kot okupatorjev hlapec v domobranski vojski«. Tako je namreč izjavil sodnik na sodišču. V novomeških zaporih pa sem odsedel le dva meseca in osem dni, rešila me je amnestija. V moje dobro pa je pričala tudi Strojnova z Dobrave, ki so ji domobranci ubili očeta in hčer. Ko sva jo z zancem vide-la bežati po neki košenici, sva jo pred domobranci skrila v svinjak in ji s tem rešila življenje. V zaporu, kjer sem zadnji mesec pred amnestijo vozil hrano in zjutraj kuharicam zakuril ogenj, mi ni bilo nič hudega, živel sem ko mali bogec, vsega sem imel. Takrat sem spoznal tudi svojo bodočo ženo, ki je služila v bližini zopora. Spominjam se tudi, kako nas je neki paznik nabral štirinajst zapornikov, da bi nosili opeko v drugo nadstropje novomeške gimnazije. V strahu, da ne bi pobegnili, nas je neprestano spremljal in nadziral. Zagotovil sem mu, naj ga ne bo strah. Takrat sem postal vodja skupine, on pa je v glavnem počival. Jani (spet hudomušno vpraša), ali mi lahko odgovorite na vprašanje: »Ali se kaj šteje v izobrazbo, ker sem nosil opeko v drugo nadstropje gimnazije?« Po vojni sem stanoval zopet pri Herakoviču, kasneje pri Severju (danes Jevnik), žena dr. Ivaniševića pa mi je priskrbela stanovanje v hiši pri vagi. Na vagi sem vagal živino, seno, premog in vse, kar se pač tehtati da. Kasneje sem dobil delo na »ekonomiji«, današnjem Johu. Skrbel sem

za trideset glav živine in pet konj. Hlevi so bili, kjer je danes kmetijska trgovina. V začetku šestdesetih let me je sprejel na delo v Kmetijsko zadrugo direktor Karel Kuntarič, vse do upokojitve sem delal v klavnici.

Kaj lahko poveste o svojem življenju danes, ko ste dopolnili 90 let?

Ko se ozrem nazaj, vidim, da mi je bilo življenje zelo naklonjeno. Kljub temu da sem preživel mnogo gorja, zaničevanja, vojno, zapore, me je angel sreče spremljal vse do danes. Vesel sem, ker mi je bila večina ljudi naklonjenih in prijaznih. Kjer koli sem bil, so me ljudje »obrajali«. V pokoj sem šel z 51 leti, danes pa jih štejem 90. Ko se spominjam nazaj, je bilo včasih več užitka in veselja, ljudje so se več družili, bili manj zahtevni in bolj potrpežljivi. Kržičnikov je v Kostanjevici kar nekaj, pa nobeden ni z menoj v sorodstvu. Leta 2001 mi je umrla žena, s katero imam dve hčerki. Marija živi v Ljubljani in je zaposlena na Kliničnem centru, Slavica, ki živi v Kostanjevici, pa je že v pokoju. Slavica in njen mož Miha, ki mi je kot sin, pa že vseskozi, odkar sem priklenjen na posteljo, več kot vzorno skrbita zame.

Mojemu sogovorniku, našemu dragemu zancu in prijatelju, želim ob njegovem visokem jubileju, vse najboljše.

• Jani Zakšek

Na fotografiji iz šestdesetih let prejšnjega stoletja stojijo od leve proti desni; poštar Franc Žagar, krojač Franc Šantelj in Slavko Kržičnik-Šurmanov Slavko. Foto: Zasebna zbirka Slavka Kržičnika

OBISKALI SMO...

Belokranjska pogača pri Šokčevem dvoru. Foto: G. Milovanović

KRAJINSKI PARK KOLPA

Boris Grabrijan, Tončka Jankovič in Anita Golobič Prosenjak so gonilne sile Krajinskega parka Kolpa, ki se med drugim lahko pohvali z ureditvijo Šokčevega dvora v belokranjskih Žuničih. Že sam Šokčev dvor je nekaj posebnega, saj kot značilen kmečki dom z zaprtim dvoriščem predstavlja enega izmed zavarovanih kulturnih spomenikov parka. V restavrirani stavbi je urejena kmečka sobica, kjer si lahko ogledamo avtentično pohištvo ter kmečka oblačila iz lanenega platna, sama postavitve pa obiskovalca vrne v čas množičnih selitev v Ameriko, saj so razstavljeni tudi dokumenti tedanjega obdobja ter celo ladijske vozovnice. Območje parka se razprostira v obrečnem pasu od Starega trga do Dragošev. Gručaste vasi so obdane s kraškimi oazami vrtačastih steljnikov, polnih brez, brinja in grmovja. Skopa ilovnata zemlja, na kateri so preživela le sadna drevesa, je obkolpske prebivalce od nekdaj napeljevala k iskanju alternativnih virov preživetja; k reji drobnice, platnarstvu, nabiralništvu in čebelarstvu. V parku se tem starim izročilom »alternativnih virov preživetja« približujejo na svojstven, s sodobnimi ekološkimi pristopi obarvan način. Pri tem se povezujejo s predstavniki lokalnih krajevnih skupnosti, turističnimi društvi, organizatorji čolnarjenja, turističnimi in ekološkimi kmetijami, pašno skupnostjo, pevskimi skupinami, tamburaši ter rokodelci, med katerimi najdemo celo pletarja in umetnico pisanja pisanic. Od povezav, ki nastanejo na pobudo parka, pa do organizacije izvirnih rokodelskih delavnic ter izobraževanj, ki služijo v dobrobit vsem prebivalcem, je seveda le še korak. Eden tovrstnih projektov je delavnica filcanja (polstenja) volne, saj je bila ovčereja v Beli krajini vselej pomembna dejavnost. Manjši tropi ovac so nekdaj oskrbovali kmečka gospodarstva z mesom in volno, znaten vir dohodka pa je tem gospodarstvom pomenila tudi prodaja jagnjet. Po dolgem obdobju umikanja ovčereje se zdi, da je končno spet napočil njen čas: bele ovce na pašnikih niso le slikovit, pač pa tudi pogost prizor obkolpskih vedut. Eno najtežjih opravil za rejce ovac je prav striženje, ki poteka dvakrat letno - prvič, ko hruške cvetijo, drugič, ko medijo. Ker pa ostrižena volna največkrat konča v smeteh oz. jo, v najboljšem primeru, ovčerejec po ceni nekaj centov za kilogram preda v predilnico, so se v parku odločili za izvedbo delavnic filcanja, s

katerimi skušajo udeležence (teh je na delavnicah velika večina) navdušiti za večji izkoristek naravne domače volne. Po mnenju mentorice Tončke Jankovič udeležence pri filcanju izkažejo izredno kreativnost, predvsem pa mnogo volje. Če bodo tečajnice vztrajale, svojo spretnost lahko razvijejo v vrhunsko obrt, ki poleg osebnega zadovoljstva lahko prinaša tudi zaslužek.

V parku se na svojstven način soočajo tudi z zaraščanjem njiv in polj ter opuščanjem kmetovanja. Pomanjkanje intenzivnega kmetovanja ter industrializacije s promocijo čebelarstva obračajo v svoj prid. Najmlajša popestritev parka je namreč dobrih sto metrov dolga učna Čebelarska pot, ob kateri spoznavamo zgodovino in temeljne značilnosti čebelarstva. Pot nas vodi mimo prvih primerov panjev, preko table namenjene pionirju čebelarstva Antonu Janši, pa vse do dveh najbolj tipičnih čebeljakov, ki sta pri nas v uporabi. Predstavljena je seveda tudi avtohtona pasma čebele – Kranjska sivka. Po dogovoru vas po poti popeljejo člani društva čebelarjev. Poleg strokovnega vodstva po tematski poti organizirajo tudi izobraževanja čebelarjev ter izmenjavo njihovih izkušenj pri zatiranju parazita varoe, ki v zadnjih letih močno ogroža čebelje zarode. Namen Belokranjske čebelarske poti je tako dosežen: obiskujejo jo tako laiki kot strokovnjaki, domačim čebelarjem pa služi v izobraževalne namene.

Prav v tem času se je uresničilo tudi sodelovanje parka z RTV Slovenija. Na pobudo domačinke Ane Starešinič na območju parka te dni poteka snemanje dokumentarnega filma Steljarija. Pobuda je velikega pomena, saj cesto skozi marindolske steljnike, ki je nekdaj potekala od Vrhovcev preko Preloke vse do Vinice ter je Adlešičanom predstavljala glavno prometnico, danes v veliki meri zarašča grmovje. Da bi ohranili enega najpomembnejših naravno-kulturnih spomenikov na omenjenem območju, so v parku organizirali čistilno košnjo ter ponovno vzpostavitev ceste, svojo akcijo pa so v parku sklenili združiti s snemanjem. Izvedbi so se pridružili mnogi domačini (večinoma vaščani Rebre pri Preloki), ki letošnjo jesen dobesedno živijo z dokumentarnim filmom in za film, s tem pa tudi za ohranjanje naravno-kulturne dediščine. Soočeni s filmskimi kamerami pripravljajo, kosijo ter spravljajo steljo, kamere pa jim sledijo tudi v hleve in hiše ter skušajo na ta način ujeti drobce njihovih jesenskih vsakdanov. Le tako se bo sporočilo o njihovem načinu življenja ter posebnostih preneslo onkraj Gorjancev.

V zadnjih letih se tako v parku s še posebno zagnanostjo posvečajo ohranitvi naravnih in kulturnih vrednot, krajinske pestrosti in biotske raznovrstnosti. Lotevajo se povezovanja gospodarskega in socialnega razvoja obkolpskega območja, vse bolj pa jih zanima tudi čezmejno sodelovanje. Dokler z osamosvojitvijo Republike Slovenije ni postala državna meja, je reka Kolpa prebivalce obeh bregov (slovenskih in hrvaških) v večji meri bolj povezovala kot ločevala. Pomemben element parka predstavlja tudi bogata kulturna dediščina območja, pri kateri vsekakor izstopajo dvori – štiristranično zaprte domačije, ki jih sestavljajo stanovanjska hiša, skedenj, hlev in na sredini dvorišče, gradovi ter številni mlini, pa tudi žage ob reki Kolpi. V svojem dokaj kratkem, a zato toliko bolj intenzivnem delovanju se je Krajinskemu parku Kolpa uspelo razviti v izjemen primer dobre prakse, ki je vredna posnemanja.

• Jana Drašler

LADKO PETRETIČ
HMELJSKA CESTA 13
8311 KOSTANJEVICA NA KRKI

OBČINA KOSTANJEVICA NA KRKI
LIUBLJANSKA CESTA 78311
KOSTANJEVICA NA KRKI

Komisija za občinska priznanja, reševanje vlog in pritožb ter sodelovanje z občani

ODKLONITEV OBČINSKEGA PRIZNANJA ZA LETO 2008

Spodaj podpisani Ladko Petretič, stanujoč Hmeljska 13, 8311 Kostanjevica na Krki, odklanjam občinsko priznanje dodeljeno po sklepu z dne 05.08.2008 in izglasovano na izredni seji občinskega sveta z dne 05.08.2008.

Po temeljitem premisleku sem ugotovil, da mi priznanje, ki se izsili z glasovanjem občinskega sveta, ne pomeni nič. Kljub pregovarjanju župana, svetnikov in svetnic, sem prepričan, da sem ravnal po svoji vesti in si tega dejanja ne bom nikoli očitil.

Temeljite razloge za odklonitev sem Vam podal že na 6. izredni seji, ker sem bil do sedaj v trdi veri, da smo se na napakah iz preteklosti dovolj naučili in jih v novi občini, kjer strmimo za boljši in hitrejši gospodarski, turistični in kulturni razcvet, ne bomo več ponavljali.

Komisiji dajem v bodoče v razmislek, da se mora zavedati svojih odločitev, ki so zelo občutljiva tema tako za predlagane dobitnike nagrad kot za vse krajanje naše nove občine. Ob vsem tem pa sem se spomnil verzov največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna: »LE ČEVlje SODI NAJ KOPITAR!« Prav zaradi tega razloga priznanja ne morem sprejeti in ga tudi pisno odklanjam.

Upam, da boste mojo odločitev sprejeli z razumevanjem in Vas lepo pozdravljam.

• *Ladko Petretič*

Kostanjevica, 06.08.2008

V vednost: - župan občine Kostanjevica na Krki

- Občinski svet občine Kostanjevica na Krki

SPOMINSKA SLOVESNOST V KOSTANJEVICI

Občina Kostanjevica na Krki in učenci OŠ Jože Gorjup so pripravili spominsko slovesnost ob spomeniku borcev in žrtev fašističnega nasilja na tukajšnjem pokopališču.

Zbrane je v imenu Krajevne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Kostanjevica na Krki nagovoril Viljem Punčuh.

»Tako, kot že vrsto let smo se tudi letos zbrali na pokopališču v Kostanjevici, da se poklonimo žrtvam strahotnega zločina nad nedolžnimi ljudmi v Kostanjevici in okolici, ki se je zgodil 21. oktobra 1943. Stojimo na posvečenem koščku dolnjske zemlje, pod okriljem Opatove gore. Stojimo na kraju spomina in opomina.

Spoštovani!

Ne moremo si dovoliti in ne smemo izgubiti spomina na dogodke, da so se zavedni Slovenci, možje, fantje, dekleta, delavci, kmetje in izobraženci, uprli idejam fašizma in nacizma; največjega zla tedanjega in sedanjega časa ter sanjali o svobodi in pravičnejši družbi. V odporniškem gibanju, ki v svetu ni imel primere, so napisane najsvetlejši strani zgodovine slovenskega naroda.

Ta boj pa je zahteval tudi krvni davek.

V enem samem dnevu, 21. oktobra 1943, je v ofenzivi nemški vojni stroj, na razdalji 6 km, brez milosti prekinil

46 življenj v Kostanjevici, 28 življenj v Šentjerneju, v Ledeči vasi pa je padlo 33 partizanov Gubčeve brigade. Skupaj 103 žrtve.

V Gorjanskih vaseh od Frluge, Gradenj, Vrbja, Vrtače, Črneče vasi, Oštrca in Dolšč je v obdobju od leta 1942 – 1945 izgubilo življenje 46 krajanov.

Na tako malem prostoru je življenje izgubilo 149 krajanov. Če temu prištejemo še 100 povojnih žrtev - brez sodnih procesov, je skupaj 249 žrtev.

V razmislek.

Vse žrtve so hotele živeti, ustvariti dom in ustvariti družino. Hoteli so le tisto, kar je v življenju človeka običajno in razumljivo, a ne vsem dano.

Temelji državnosti, zapisani na kočevskem zboru (1943) in vneseni v Avnojske sklepe, so omogočili dokončno osamosvojitve Slovenije leta 1991, kar so opravili veterani naslednje generacije. Dejstvo je, da so se ob osamosvojitvi Slovenije pojavile sile poražencev, ki so želele samostojnost Slovenije izkoristiti za uveljavitev nove zgodovine, poraz in sramotno kolaboracijo spremeniti v zmago ter osvojiti oblast in kapital države. Če so včeraj nekateri še lahko razmišljali, da se to počne v imenu sprave, pietete in dostojanstva človeka, je danes večini državljanov jasno, da gre le za obliko boja za oblast in prisvajanje narodnega bogastva.

Čas bo zagotovo zbrisal nekatere detajle polpretekle zgodovine. Na nas pa je, da potomcem ne zapustimo popačene podobe tega, v narodni zgodovini najsvetlejšega obdobja.«

Združenje borcev za vrednote NOB, Krajevna organizacija Kostanjevica na Krki, vsem članom in članicam, občanom in občanom iskreno vošči prijetne božične in novoletne praznike in želi srečno, uspešno leto 2009.

• *Upravni odbor ZB Kostanjevica na Krki*

PRIZNANJA ZVEZE BORCEV

V septembru so člani in simpatizerji Združenja borcev za vrednote NOB Krško s slavnostno akademijo v Kulturnem domu obeležili 60 let delovanja borčevske organizacije.

Ob tem dogodku so podelili posebna priznanja za dolgoletno vztrajno članstvo in krepitev organizacije pri ohranjanju vrednot narodnoosvobodilnega boja.

Priznanja so prejeli člani Zveze borcev KO Kostanjevica: Janez Kuhar, Ivanka Božič, Jožefa Haralovič, Marija Olovec, Zalka Kuhar, Rozalija Divjak, Milka Čučnik, Jožefa Klepec, Jože Pinculič, Peter Milakovič, Sredoje Beševič, Rozalija Palčič, Franc Sintič, Zofija Gorišek.

Bronasta priznanja so prejeli: Milan Haralovič, Marija Gjurekovič in Ana Jevnik.

Najvišji republiški priznanji, Srebrni plaketki, ki jih je podelil Tit Turnšek, član predsedstva ZZB NOB Slovenije, sta prejela Anica Božič iz Podbočja in Viljem Punčuh iz Kostanjevice.

• *Upravni odbor KOZB Kostanjevica*

DEDIŠČINA

NASTANEK IN RAZVOJ CISTERCIJANSKEGA REDA

Kostanjevica na Krki je bila dobrih petsto let trdno povezana s cistercijanskim redom. Ob tem se mi poraja vprašanje, kdo so sploh bili cistercijani, zakaj in kdaj so nastali. Tako sem v roke vzel Kostanjeviško opatijo Jožeta Mlinariča in jo nekoliko prelistal, da sem se поблиžje spoznal s cistercijani. Začetek nas popelje v čas, ko so se izoblikovali novi samostanski redovi, ki niso bili zadovoljni s tedanjo Cerkvijo in njenim posvetnim življenjem. V enajstem in dvanajstem stoletju se je nekaj posameznikov odločilo, da je življenje za samostanskimi zidovi starih meniških redov preveč burno in posvetno. To je veljalo tudi za benediktinski red, ki je imel sicer svoja stroga pravila zaobjeta v reguli Svetega Benedikta, ki je veljala za zelo strog zapis o pravih meniškem življenju, a so jo benediktinci, da so lahko sledili toku tedanjega časa, primerno ublažili. Cerkev je bila vpeta v tedanje politično dogajanje in tesno povezana s posvetno oblastjo. To ji je seveda prinašalo mnogo ugodnosti in obveznosti, kar pa ni ugajalo vsem menihom, saj so prenekateri, globoko verni, imeli mnogo pomislekov glede takšnega načina življenja. Ob branju svetega pisma so spoznali, da se je cerkev premočno odmaknila od svojega prvotnega učenja glede uboštva in služenja drugim. Tako gledanje so imeli tudi trije menihi, ki so najbolj zaslužni za razvoj novega reda. Robert iz Molesma, ki je kot mladenič pri petnajstih letih vstopil v benediktinski red, kjer je dosegel čast in službo opata in spoznal, da mu iskanje pravega miru ni dalo pokoja, in se tako z dvanajstimi somišljeniki v letu 1098 odpravil iz benediktinskega samostana v Molesmu na močvirnat kraj, kjer je ustanovil »novi samostan« - Citeaux. Tu nastanjeni menihi so se odvrnili od bogastva clunuskega reda in se v revščini posvetili in delu svojih rok. S tem namenom so se odpovedovali pravicam z naslova zemljiških posestnikov in desetini ter drugim dajativam. Velik del njihovega delavnika je potekal med molitvijo in delom za preživetje. Sicer pa opat Robert sadu svojega dela ni mogel dolgo uživati. Njegovih sposobnosti iz svojih rok ni želela izpustiti cerkvena oblast, tako da je s strani samega papeža Urbana II. dobil ukaz, da se mora vrniti za opata v samostan v Molesmu. Nova postojanka pa je še naprej živela, saj je njeno vodenje prevzel nekdanji benediktinski prior Albrih iz Molesma, ki je skupaj z Robertom odšel in ga nato nasledil na mestu opata. Po manjši krizi po Robertovem

odhodu, se je nov samostan opomogel, zlasti ko je vajeti prevzel opat Bernard, ki je zelo okreplil samostan Citeaux. Že zelo kmalu so začeli ustanavljati nove podružnice oziroma filiale. Red se je po matičnem samostanu začel imenovati cistercijanski. V naslednjih letih so bile ustanovljene štiri tako imenovane primarne opatije, in sicer La Ferte (1113), Pontigny (1114), Clairvaux (1115) in Morimond (1115). Sprva so nastajale nove postojanke samo v Franciji, kasneje pa so se razširile po vsej Evropi. Čeprav je bila vsaka opatija s svojim opatom na čelu samostojna, pa so se izognili različnim interpretacijam redovnih pravil. Tako so imeli vsako leto generalni kapitelj, katerega so se morali udeleževati vsi opati brez izjeme. Izostanek je lahko dovolil le generalni kapitelj. Sklepi ki so bili sprejeti na teh srečanjih, so seveda veljali brez izjeme za vse samostane. Da bi redovne postojanke živele po pravilih, so opati matičnih cisterc izvajali letne vizitacije, ki jim ni mogel ubežati niti Citeaux, saj so ga redno vizitirali opatje primarnih opatij. V letu 1153 je obliko in veljavo dokončno dobila tako imenovana Charta Caritatis, kjer so bila zbrana redovna pravila, obvezna za vse cistercijanske postojanke. Da bi v dvanajstem stoletju že močno razvejan red imel dobro in skrbno medsebojno korelacijo, je skrbel tako imenovani definitorijski 25 članov, ki so ga sestavljali opati Citeauxa in štirih primarnih opatij, ter še po štirje opati iz njihovih filial. Meniški red so sestavljali korni menihi in konverzi ali laični bratje. Slednji so imeli nalogo, skrbeti predvsem za samostansko gospodarstvo in njihove gospodarske postojanke izven cisterc, tako imenovane gangrije. Cistercijanski red se je zelo razširil in je v trinajstem stoletju imel že preko 600 postojank in 20.000 članov. Prvotno naj bi samostanski živelj sestavljali opat in dvanajst menihov ter 20 konverzov, različno od velikosti samostana. Sčasoma je cistercijanski red zadelo tudi upadanje samostanskih članov, z vrhom upadanja v 16. stoletju. Takrat je bilo opuščeno kar nekaj redovnih postojank. Že kmalu so postali priljubljeni tudi drugi mlajši redovi, ki so stalno jemali potencialne menihe starejšim redovom in tako nehote povzročali padec starejšim meniškim skupnostim. Danes je kar nekaj redov že popolnoma opustelih, a nekateri še vedno živijo svojo bogato zgodovino, med njimi tudi cistercijani.

• Marko Vengust

ŠE SLAB MESEC DO ODHODA

Trinajst članov Kluba jamarjev Kostanjevica na Krki se prej kot čez mesec dni podaja na drugi konec sveta. Kakor je bilo predstavljeno na tiskovni konferenci 26. 11. 2008, se bomo v okviru 1. slovenske jamarske odprave od 06. 01. – 28. 01. 2009 mudili v gosteh pri kolegih iz jamarskega društva Hamilton Tomo Group iz Waitoma v Novi Zelandiji.

Cilji odprave so visoko in trdno zastavljeni. Urejamo še zadnje logistične podrobnosti, nato pa skok čez lužo.

Projekt je z vidika prtljage in transporta zelo zahteven, saj se podajamo več kot 18.000 kilometrov stran od Slovenije. Z letalom odhajamo z Brnika, preko nemškega Frankfurta v Sydney (Avstralija), od tam pa v Auckland na Novi Zelandiji. Celotno potovanje bo trajalo približno 27 ur.

V času naše 1-mesečne odprave bomo bivali v kraju Waitomo, na severnem otoku. Gostoljubje domačih jamarjev nam je omogočilo, da bomo stanovali v njihovi koči, v samem centru območja z največ jamami. Načrtujemo predvsem raziskovanje in dokumentiranje še neraziskanih delov že znanih jam in pa seveda, v kolikor se bo pokazala možnost, raziskovanje še neodkritih podzemnih objektov.

Ves čas se bomo poskušali vsakodnevno javljati v domovino preko svetovnega spleta. Stran, ki bo namensko aktivirana za čas odprave, se nahaja na naslovu <http://www.nzodprava2009.com>, ali na povezavi z osnovne strani www.kostanjeviska-jama.com. Veseli bomo, če boste spremljali naše aktivnosti, zato vljudno vabljeni! Več o dosežkih, utrinjih in doživetjih z Nove Zelandije pa, ko se vrnemo.

• Alenka Unetič

Foto: Matej Jordan

Najstarejši tekmovalcec, 81-letni Ivan Kozole s predsednikom RD Jožetom Zagorcem

MEDNARODNO TEKMOVANJE V LOVU RIB S PLOVCEM – "POKAL KOSTANJEVICE 2008"

RD Kostanjevica na Krki je tudi letos priredila tradicionalno mednarodno tekmovanje v lovu rib s plovcem »Pokal Kostanjevice«. Tekmovanje je potekalo v nedeljo, 02. novembra 2008, na tekmovalni trasi v Jerovcah, kjer se je pomerilo 11 ekip oziroma 55 tekmovalcev. Udeležili so se ga tudi naši ribiški prijatelji iz Srbije – ekipa »SPORT COMMERCE« iz Niša. Prav tako so na tekmovalju sodelovali člani ekipe »Van Den Eynde – Kostanjevica na Krki«, večkratni državni prvaki in dolgoletni udeleženci tekmovanja v državni A ligi, najvišjem rangi tovrstnih tekmovanj. Vreme je bilo zelo lepo, sončno in nekoliko vetrovno. Višji vodostaj reke Krke je obetal zanimivo in izenačeno tekmovanje. Tekmovanje je bilo sila zanimivo in izenačeno. Ulov je presegel vsa pričakovanja, saj so skoraj vsi tekmovalci ob koncu ribolova imeli kaj pokazati. Skupno je 55 tekmovalcev ujelo dobrih 241 kilogramov rib, skoraj 4400 gramov (4,4 kg) na posameznega tekmovalca.

Po triurnem ribolovu se je najbolje izkazala ekipa »SPORT COMMERCE«, ki je skupno ulovila 36990 gramov ter zbrala 16 negativnih točk. Drugo mesto je zasedla ekipa RD Brežice z ulovljenimi 37300 grami in 18 negativnimi točkami, tretja pa je bila ekipa »Van Den Eynde – Kostanjevica na Krki« s 35540 grami in prav tako 18 negativnimi točkami. Posamezno je bil najboljši Andrej PETAN, član ekipe »Van Den Eynde – Kostanjevica na Krki«, ki je ulovil 14600

gramov, drugi je bil Darko JUVANČIČ iz ekipe RD Brežice, z 11600 grami, tretji pa Robi METEŽ prav tako iz ekipe RD Brežice z 10820 grami. Tekmovanje smo zaključili v gostilni ŽOLNIR, s kosilom in podelitvijo pokalov, medalj in praktičnih nagrad.

Izkoriščamo priložnost in se zahvaljujemo vsem podjetjem in posameznikom ter občini Kostanjevica na Krki, ki so s svojimi prispevki tekmovanje omogočili.

Najboljši posameznik Andrej Petan

Druženje po zaključku tekmovanja

ŠPORT

Foto: Matej Jordan

ČEBULARSKI POHOD NA RAKO

V nedeljo 23.11. 2008, je bil organiziran planinski pohod na Rako. Ideja samega pohoda, je prišla s strani našega vodnika Franca Bakšiča s Cirja pri Raki. Včasih, ko še ni bilo hitrih prevoznih sredstev, so kmečke žene nosile prodajat zelenjavo na trg v Kostanjevico. Raška čebula je bila še posebej priznana daleč naokoli. Najkrajša pot je vodila čez Krakovski gozd. Čeprav danes steza ni več vidna, vsako leto v novembru planinsko društvo organizira pohod po neoznačeni poti čez Krakovski gozd na Rako.

Zjutraj ob 9. uri se je pri gostilni ŽOLNIR zbralo veliko pohodnikov. Prišli so najavljeni planinci društev iz Štor, Celja, Ljubljane, Jesenic, Novega mesta, sosednih društev in celo iz hrvaškega Samobora. Veliko je bilo tudi domačinov z Rake in iz Kostanjevice. Zbrane je nagovoril in pozdravil župan g. Mojmir Pustoslemšek. Pred odhodom so vodniki opisali pot in predstavili potek pohoda. Glavni odgovorni vodnik, Franc Bakšič, je s svojimi pomočniki popeljal na pot 280 pohodnikov. Gotovo je pohodnike k tako številni udeležbi samega pohoda prepričalo lepo vreme, pripomogla pa je tudi objava v koledarju PZS in reklama v medijih.

Pot smo začeli po Resslerjevi poti, mimo mokrišča Trstenik, do začetka pragozda. Tam je g. župan opisal značilnosti Krakovskega gozda, vrste ptičev, ki v njem živijo, ter značilnosti in sam nastanek pragozdnega rezervata. V nadaljevanju smo prišli na območje sosednje občine oziroma KS Raka. Pri Zalokah smo prečkali avtocestni nadvoz in se ustavili na Tomažinovi žagi, kjer nas je gospodar z domačini pogostil s toplim čajem in pecivom, pa tudi cvička ni manjkalo. V polurnem postanku smo pomalicali, zapeli planinsko himno in nato nadaljevali proti vasi Ardro. Ob

poti so nas domači vinogradniki postregli s pijačo. Krajši postanek ob pijachi s prigrizkom nas je čakal pri hramu – zidanci Kerinovega Lojza, od koder je v jasnem in sončnem vremenu prelep razgled na vasi, razgibane griče Gorjancev, dolino reke Krke in sam začetek našega pohoda. Pot smo nadaljevali v dve smeri, krajša za tiste izmučene, daljša za kondicijsko bolj pripravljene planince. Delitev je bila potrebna tudi zaradi velikega števila udeležencev. Počasi smo prihajali na cilj, Vinogradniški hram v Cirju. Ta na novo zgrajeni hram v starem stilu, narejen z veliko prostovoljnega dela, volje in elana je lahko v ponos vsakemu Račanu.

Toplo malico, jota za vse pohodnike, so zastonj pripravile kuharice z Rake. Kje še lahko dobite kaj takega? Verjetno nikjer. Sodelovanje društev: planinsko, turistično, vinogradniško s povezavo lokalne skupnosti-KS omogoča organizacijo takšnega druženja, a marsikje takega sodelovanja ni. Ob koncu je sledila podelitev medalj za prehojeno pot. Kdor se je kakšnega čebularskega pohoda že udeležil, ve kakšna ta medalja je, ostali pa se pridružite drugo leto – medalja vaš čaka. Pohod smo skupaj zaključili na organiziranem avtobusnem prevozu z Rake do gostilne Žolnir v Kostanjevici.

Vsem, ki v prispevku niste omenjeni, se opravičujem, nemogoče je bilo opaziti vse, se z vsemi pogovarjati, saj je število udeležencev presegllo vsa pričakovanja. Čebularski pohod ni običajni planinski pohod, ampak je pohod druženja, primeren za vse generacije, druženja lokalnih skupnosti, ne nazadnje skupna promocija Kostanjevice in Rake, oziroma celotne dolenske.

Planinski pozdrav!

Franc Štokar

9. VZPON NA POLOM

Kolesarsko društvo Landstrass je 28. septembra 2008 organiziralo tradicionalni kolesarski vzpon na Polom.

Na prireditvi je sodelovalo 38 kolesarjev, ki so bili večinoma iz domače in sosednjih občin, prišli pa so tudi iz Mosta na Soči, Trzina, Velenja, Celja in Litije.

Vsak udeleženec vzpona je prejel spominsko medaljo, kapo, topel obrok in napitek, tekmovali pa so v šestih kategorijah. Najhitrejši v posamezni kategoriji je prejel pokal v obliki kolesa, prvi trije pa so dobili praktične nagrade. Posebno praktično nagrado so dobili tudi: najstarejši udeleženec, Djuro Kovač iz Krškega, ki šteje zavidljivih 70 let, najmlajši udeleženec, domačin Gregor Bučar, in najbolj oddaljen kolesar, Benjamin Kacafura iz Mosta na Soči.

Ivan Zagorec (Papež Podgorje) je bil s časom 47:09 najhitrejši, najhitrejša pa je bila Silva Homan (KD Landstrass) s časom 59:25.

Kolesarski vzpon je bil organiziran s pomočjo prizadevnih članov organizacijskega odbora prireditve in s podporo številnih nepogrešljivih sponzorjev in se jim, kakor tudi vsem osemindesetim udeležencem, zahvaljujemo za prijetno športno druženje po Gorjancih.

• M. Krošl

Kostanjeva regata - ogrevanje.
Foto: Boris Polovič

Kostanjeva regata. Ogrevanje.
Foto: Boris Polovič

VESLAŠKA REGATA

V soboto, 18. 10. 2008, smo izvedli tretjo mednarodno veslaško »Kostanjevo regato«. Tekmovanje je potekalo v 16 kategorijah. Mlajši so morali preveslali krog okoli otoka (1,5 km), turisti dva, ostali pa pet. Tekmovanja se je udeležilo 31 posameznikov iz Slovenije in Hrvaške. Nekateri so nastopili na krajši in daljši progi. Organizacijski zapleti in posledično pozno določen termin tekmovanja ter vremenu primerne nizke temperature so botrovali odpovedi nekaterih klubov. Da bo v prihodnjih letih vse potekalo bolj gladko, se s kajakaško zvezo Slovenije dogovarjamo, da bi regato v naslednjem letu umestili na koledar kajakaške zveze Slovenije. V predlogi koledarja, ki ga mora odbor zveze še potrditi, je zapisan datum 10.10.2009. Želimo, da bi se termin uveljavil in da bi v naslednjih letih pridobili tekmovanje za slovenski pokal v kategorijah za mlajše. Za pridobitev tekme so potrebni primerni naravni pogoji in dobra organizacija. Iz dosedanjih pogovorov s kajakaško zvezo sklepamo, da smo na dobri poti.

KONEC SEZONE TEKOV ZA DOLENJSKI POKAL 2008

Tekmovanje za Dolenjski tekaški pokal za sezono 2008 je končano. Na sporedu je bilo 24 tekov, za opravljen pokal je bilo treba nastopiti vsaj na enajstih. Za razvrstitev v absolutni konkurenci so se upoštevale uvrstitve z najboljših enajstih tekov, za uvrstitve po kategorijah pa vsi teki.

Iz Občine Kostanjevica so pokal opravili štirje tekači: Marko Bučar, Baznik

Simona, Janez Polovič in Leopold Bučar. Marko Bučar je nastopil in uspešno končal prav vse teke in v svoji kategoriji zasedel prvo mesto, absolutno pa je zasedel 34. mesto. Janez Polovič se je udeležil 16 tekov in bil v svoji kategoriji štirinajstkrat prvi, enkrat drugi in enkrat tretji. V absolutni konkurenci je bil trikrat drugi in šestkrat tretji. V svoji kategoriji je premočno zmagal, v skupni uvrstitvi pa je končal na tretjem mestu. Marko Bučar, Jani Polovič ter Uroš Bršec so se konec oktobra udeležili tudi 13. Ljubljanskega maratona in uspešno pretekli mali maraton (21 km). V svoji kategoriji je bil Marko 145. (1:33:43), Uroš 107. (1:33:49), Jani pa je z odličnim časom, 1:16:20, le za las zgrešil stopničke in zasedel 5. mesto med 700 tekači njegove kategorije. Bil je tudi najhitrejši Posavec. Skupaj se je malega maratona udeležilo preko 5000 tekačev.

Boris POLOVIČ, predsednik ŠD Kostanjevica

Jani - tretji v dolenjskem pokalu absolutno.
Foto: Damjana Polovič

Jani in Marko. Zmagovalca svojih kategorij v dolenjskem pokalu.
Foto: Damjana Polovič

KAKO OTROKU PRIVZGOJITI SKRB ZA USTNO ZDRAVJE

V 80. letih je bilo, v primerjavi z ostalimi evropskimi narodi, zdravje ustne votline Slovencev med najslabšimi, območje občine Krško pa med najslabšimi v Sloveniji. Obolenost za zobno gniloba je bila tedaj pri dvanajstletnikih 100%. Ti skrb vzbujajoči statistični podatki so narekovali pripravo učinkovitega preventivnega programa, ki se je z manjšimi prilagoditvami začel izvajati tudi v Zdravstvenem domu Krško. Tako se je leta 1988 začela organizirana zobozdravstvena vzgoja, katere temeljni cilj je ohranitev zdravih zob in ustne votline otrok in mladostnikov. Za učinkovito

preventivo je potrebno tesno sodelovanje vseh zdravstvenih delavcev, vzgojiteljev, učiteljev, najpomembneje pa je, da sodelujejo tudi starši. Vzgojiteljice v vrtcih, učiteljice in učitelji na šolah so pokazali veliko razumevanja in pripravljenosti za sodelovanje. V 20 letih delovanja, nam je uspelo doseči zavirljive rezultate. Več kot polovica otrok zapusti osnovno šolo s popolnoma zdravimi zobmi. Žal opažamo vse slabše sodelovanje staršev. Zaradi hitrega tempa življenja, preobremenjenosti v službi, mnogi velik del skrbi za zobe prepustijo kar vrtcu in šoli, kar se odraža v

slabši ustni higieni in bojim se, da bodo otroci posledice občutili vse življenje. Zavedati se moramo, da zob, ki ga je enkrat prizadela zobna gniloba, ni nikoli več cel, nikoli več zdrav. Zato moramo za zobe skrbeti, ko so še celi.

PREHRANA

Za dojenčka ni boljše hrane in boljšega začetka kot je materino mleko in dojenje. Tako sledimo vabilu narave. Dojenje je hrana in pijača, ki jo malček potrebuje do šestega meseca življenja. Vse hranilne snovi so v materinem mleku v pravih razmerjih in se spreminja-

ZDRAVJE

jo po potrebi in starosti otroka. Dojen otrok preko materinega mleka pridobiva imunsko zaščito organizma. Zaradi nenadomestljivih gibov čeljusti pri sesanju, se otroku pravilno razvijajo čeljusti in ličnice. Samo sesanje na prsih je za otroka nenadomestljivo ugodje. Toplota materinega telesa in bitje materinega srca nudita otroku občutek varnosti in mu krepita samozavest. Dojenje izboljšuje tudi zdravje matere.

Otroka postopoma navajamo na ostalo hrano. Pozornost moramo posvetiti pravilni in uravnoteženi prehrani, ki je dovolj trda, da se čeljusti pravilno razvijajo. Navajamo ga na različne vrste hrane. Večina otrok zavrača nove okuse, vendar moramo vztrajati, mu hrano večkrat ponuditi, da jo postopoma sprejme. Sladkarije v obliki lizik in bonbonov niso primerne za majhnega otroka.

Otroku je koristno privzgojiti tudi kulturni način hranjenja. Že najmanjšim otrokom hrano pripravimo in ponudimo estetsko. Manjša količina hrane na krožniku, ki je barvno privlačna, bo pritegnila in razveselila otroka. Ta vložena energija bo odpravila marsikatero težavo pri prehranjevanju. Zavedati se moramo, da nas odrasle otrok ves čas opazuje in posnema, tudi ko se tega ne zavedamo in ne želimo. Vzorci prehranjevanja odraslih v družini se zrcalijo pri otroku. V vrtcu in osnovni šoli v Kostanjevici sledijo smernicam zdravega načina prehranjevanja. Veliko truda vložijo, da otrokom pripravijo zdrave in okusne obroke. Če ima otrok tak način prehranjevanja tudi doma, z užitek pojema malico ali kosilo, v nasprotnem primeru pa smo priča izmikaju in negodovanju otroka in žal pogosto tudi staršev.

PIJAČA

Pogosto se starši ne zavedajo, koliko škode naredi nepravilna izbira pijače, saj se tako v organizem nekontrolirano vnese veliko sladkorja, konzervansov in ostalih dodatkov. Še vedno je pri nas zelo razširjena pijača sladki čaj. Vedeti moramo, da je tudi še tako majhna količina sladkorja v čaju škodljiva tako za zobe, kot celoten organizem. Navadna voda je zdrava pijača, ki najbolj odžaja, ne obremenjuje ledvic in najbolj vpliva na presnovo.

USTNA HIGIENA

Z ustno higieno začnemo po prvem me-

secu otrokovega življenja. Zvečer ustno votlino očistimo z gazo, ki jo ovijemo okoli kazalca in namočimo v mlačno vodo. Ko otroku zrastejo prvi kočniki začnemo uporabljati majhno zobno ščetko. Otroka navajamo tudi na samostojnost pri umivanju zob. Pustimo mu, da si poskuša zobe umiti sam. Otroci do 8. leta starosti si sami niso sposobni dobro umiti zob. V tej starosti še nimajo zadostnih ročnih spretnosti. Zato morajo vsaj enkrat na dan (zvečer) svojemu otroku starši umiti zobe. Zobe je sicer potrebno umivati zjutraj in zvečer. Čeprav želi biti šolar neodvisen, naj starši skrbno nadzorujejo umivanje vsaj do 10. leta. Do 5. razreda v šoli poteka Tekmovanje za čiste in zdrave zobe ob zdravi prehrani. Pogosto pa opažamo pri otrocih slabo ustno higieno. Če ni ustrezne vzpodbude in podpore s strani staršev, velikokrat izpustijo večerno ali jutranje umivanje zob, oziroma so pri tem površni, tako da zobne obloge ostanejo na najbolj kritičnih mestih. Kot posledica se lahko kmalu pojavi zobna gniloba, saj so zobje pri otrocih zelo občutljivi in je vsaka nedoslednost hitro kaznovana.

ZOBNA ŠČETKA

Pri izbiri ustrezne zobne ščetke naj bo vodilo manjša glava, da dosežemo vse površine tudi najbolj oddaljenega zoba, ščetine naj bodo mehke in ravno pristrizene. Takoj, ko ščetine izgubijo svojo prvotno obliko, ščetko zamenjamo. Pred umivanjem ščetke ne namakamo, nanjo damo zobno pasto, ki naj vsebuje fluor, vendar naj bo brez abrazivnih sredstev in belil, ki lahko poškodujejo zobno sklenino.

ZOBNA NITKA

Medzobne prostore, mesta kamor zobna ščetka ne doseže, očistimo z zobno

nitko. Večerno čiščenje medzobnih prostorov z nitko naj postane stalno opravilo.

RAZVADE

Sesanje

Najbolj razširjena razvada pri dojenčkih je razvada sesanja. Nekateri otroci imajo zelo močno potrebo po sesanju, ki jo je potrebno zadovoljiti. V ta namen se najpogosteje uporablja igralna duda - duda za tolažbo.

Ta naj bo pravilne oblike - anatomske oblikovana.

Nekateri otroci že takoj po rojstvu uspešno sesajo lastni prst. Potrudimo se, da prstek zamenjamo z igralno dudo, ker bomo otroka nekoč lažje odvadili od sesanja dude kot prsta.

Razvada sesanja dude na steklenički, v kateri se nahaja sladka tekočina, je nedopustna in nepotrebna razvada.

Igranje s stekleničko je vzgojna napaka. Vse razvade sesanja s časom pripeljejo do deformacij čeljusti, zato jih moramo čim prej taktno odpraviti. Obsežnost nepravilnosti je odvisna od časa in intenzitete sesanja, ter od čvrstosti in oblike predmeta, ki ga otrok sesa. Pri sesanju prstka so deformacije čeljusti največje. Če se otrok tolaži s stekleničko in sladkano pijačo, bo - poleg nepravilnosti v čeljusti zaradi teže stekleničke - zbolel še za zobno gnilobo.

Dihanje na usta

Razvada dihanja na usta je redkejša od razvade sesanja. Pravilno je dihanje skozi nos. Zunanji zrak se pred prihodom v pljuča z vdihovanjem čez nos segreje in prečisti. Otrok, ki diha nepravilno skozi usta, je pogosteje bolan in prehlajen od otroka, ki diha pravilno. Prehlad je zaradi zamašenega nosu največkrat vzrok za nastanek razvade dihanja na usta. Zato moramo biti posebej pozorni v času in po prenehanju prehlada. V primeru da otrok osvoji razvado dihanja na usta kot glavno obliko dihanja, se mu sčasoma izobličita čeljusti, ker so usta nenehno odprta. Nekoč bo takemu otroku potrebno dolgotrajno ortodontsko zdravljenje. Izognimo se tem zdravstvenim nevarnostim, opazujemo dihanje svojega otroka! V času prehladov skušajmo očistiti in vzdrževati prehodnost dihalnih poti, posebej pred nočnim spanjem.

• Damjana Grubar

DECEMBER – PRAZNIKOV POLN!

Prazniki že tisočletja napolnjujejo človeško življenje in ga hkrati razbremenjujejo. Do praznika in praznovanja imamo ljudje poseben odnos, nekdanj pa je vsako praznovanje pomenilo še dosti več. Vsebine praznikov so včasih mnogo bolj poznali, danes pa temelje praznovanja vse bolj prekrivajo naglica, površnost in potrošništvo.

December je od vseh mesecev, za ljudi vseh prepričanj, najbolj prazničen mesec v letu. Čeprav je danes mnogo bolj opaziti zunanjo bleščavo, imajo ti dnevi v sebi še vedno tudi neko prastaro magijo in globlji smisel, le obuditi jih je treba.

Najbolj priljubljen - Miklavž, nas je že obiskal. S posebnim veseljem so ga pričakali otroci, saj pridne nagrajuje, predne pa prepusti kaznim svojih spremljevalcev, parkeljnov. Miklavž, ki je od vseh decembrskih obdarovalcev tudi najstarejši, ni le zavetnik otrok, priporočajo se mu tudi mornarji, čolnarji in brodniki, drvarji, žagarji, gostilničarji, peki, mlinarji, sodniki, mesarji, kamnoseki ... predvsem pa je simbol vsega dobrega.

V božičnem času poznamo tri svete večere, ki so dobili kratko ime trije božiči: prvi božič (24. december) je na predvečer božiča, drugi božič ali staro leto (31. december) je večer pred novim letom, tretji božič (5. januar) pa je večer pred praznikom svetih treh kraljev.

SVETI VEČER

Pred mrakom je bila božična miza že pripravljena. Vse, kar je bilo na njej, je bilo posvečeno in je imelo čarobno moč ter je prinašalo zdravje in srečo.

Še danes mnoge družine pod gospodarjevim vodstvom kropijo in pokadijo hišo, hlev, vrt in bližnja polja. Ponekod se držijo starih pravil, ki vsakemu članu družine določajo mesto ob tem družinskem obredu. Gospodinja da v lonec lopatico žerjavice, gospodar strese nanjo ščepec kadila. Gospodinja napolni skodelico še z blagoslovljeno vodo in vanjo vtakne pušpanovo ali smrekovo vejico. Vsa družina se nato ob molitvi napoti blagoslavljat domačijo. To je družinski obred, ki ga opravijo na vse tri božiče. Po blagoslovu je družina sedla k večerji, ki je na sveti večer morala biti skromna, saj je bila tudi Sveta družina tistega dav-

nega dne, ko sta Marija in Jožef iskala kraj, kamor bi lahko položila novorojeno dete, lačna. V naših krajih so zato na sveti večer gospodinje pripravljale za večerjo različne obredne postne jedi.

Božično noč je bilo treba po stari veri prebedeti. V hiši je morala na ta večer goreti vsaj ena sveča ali kakršna koli svetilka. Če je luč ugasnila, je bilo to slabo znamenje. Nočno bedenje na sveti večer in v sveti noči je utemeljevala tudi stara vera, ki trdi, da je v sveti noči nebo odprto. Zato je bilo treba odpreti skrinje, da bi prišel vanje božji blagoslov. Tisoče tihih želja v tem večeru hiti k zvezdam, da na svetu ne bi bilo vojn, da ne bi bilo lačnih in nesrečnih ljudi. Vsega hudega nihče ne more odstraniti s sveta, vsakdo pa lahko iz svojega srca spodi vse slabe misli, vso jezo, vso užaljenost in nejevoljo, da ostane prostor le za prijateljstvo in lepe želje.

K polnočnici so se odpravili vsi, razen dedka in babice ter najmlajših otrok. Pot do cerkve ob baklah je bila svečan dogodek. Na okoliških hribih so marsikje goreli kresovi. Vse hiše so bile razsvetljene, v vsaki je gorela svečka. Pri cerkvi so zadoneli zvonovi, fantje pa so pred njo nabijali možnarje in streljali z njimi. Od polnočnice je bilo treba zelo hiteti domov. Menda je bil tisti, ki je bil prvi doma, potem vse leto zdrav, vse delo mu je šlo zlahka od rok in še pri košnji ali žetvi je bil v prihodnjem letu najboljši. Tako so fantje hitro tekli domov, da bi bili zdravi in močni, dekleta pa so tekla zato, da bi jim novo leto pripeljalo ženinine. Ko so ljudje prišli od polnočnice, so jih v topli hiši čakali potica, božični kruh, gibanice in druge božične dobrote. Gospodarji so po vrnitvi iz cerkve hiteli v hlev in razveselili živino s koščki božičnega kruha in najboljšo mrvo ali celo z deteljo. Naj tudi živina ve, da je božična noč.

BOŽIČNI DAN

Božični dan je najsvetejši dan v letu, saj na ta dan počivajo ljudje in tudi živali. Stari rek pravi, da je kdo spočit kot vol na sveti dan.

Najvažnejši del božičnega dneva je božično kosilo. Gospodinja položi na mizo vse najboljše, kar hiša premore. Na ta dan so bili vsi ljudje prijazni, ne le ljudje na zemlji, tudi sveti Peter v nebe-

sih. Nebeški ključar menda tistega, ki umre na božični dan, spusti naravnost v nebesa.

Na božični dan naj se družina drži doma. Nihče naj ne hodi na obiske, lahko gre le v cerkev in naravnost domov. Tudi sosed ne sme k sosedu. Če bi kdo prelomil to staro prepoved, mu v naslednjem letu kokoši ne bi nosile jajc, koklje pa bi zvalile same petelinčke.

ŠTEFANOVO, 26. december

Na ta dan goduje sveti Štefan, ki je poznan kot zavetnik konj. Tudi ta praznik ima korenine v poganskih obredih. Sveti Štefan je najverjetneje zamenjal poganškega boga Velesa, ki je bil zavetnik živine. Gotovo je ena najbolj znanih štefanovih šeg blagoslov konj, kot ga imajo v sosednji, šentjernejski fari. Včasih so imeli hlapci in dekcle na štefanovo prost dan.

TEPEŽNI DAN, 28. december

Tudi to je bil dan, ki so se ga najbolj veselili otroci. S šibo so hodili od hiše do hiše in tepeškali odrasle. Največkrat so vpili: Rešite se, rešite se! ali Danes je tepežni dan, reši, reši se kristjan! Otroški udarci s šibo so prinašali blagoslov, rodnost in življenjsko moč. Tepeškali so starše, da bi bili zdravi, dekleta, da bi dobila ženinine, živino, da bi se dobro redila, in sadno drevje, da bi dobro rodilo. Tepežni dan je povezan tudi s praznikom nedolžnih otrok, ki jih je dal Herod pomoriti, ko je iskal novorojenega kralja.

SILVESTROVO

Zadnji dan v letu goduje papež Silvester, zato se ta večer imenuje tudi silvestrovo, staro leto ali drugi božič. V prejšnjih časih je bil zadnji večer v letu podoben prvemu svetemu večeru. Praznovali so ga v krogu družine, pokropili in pokadili so domačijo, na prehodu iz starega v novo leto je moral biti na mizi kruh, saj bi ga v nasprotnem primeru vse prihodnje leto primanjkovalo. Gospodinje so pazile, da je bila hiša na novo leto čista in snažna, da je potem vse naslednje leto ostal čista. Ko se je bližala polnoč so otroci marsikje stopili na stole, obljubili, da bodo v novem letu pridni, delavni in ubogljivi in točno opolnoči skočili v novo leto.

PRAZNIKI

Bučne novoletne zabave, ki so sestavni del današnjih silvestrskih večerov, so se začele po prvi, uveljavile pa so se po drugi svetovni vojni.

Tudi zadnja noč v letu je bila polna čarov, enako kot kresna in sveta noč. Opolnoči med starim in novim letom je bojda včasih v vseh studencih tekla srebrna voda, in to toliko časa, da si zmolil očenaš.

NOVO LETO

Praznovanje začetka novega leta se je v različnih zgodovinskih obdobjih razlikovalo med ljudstvi in narodi. Vedno pa je imelo velik pomen, saj je novo leto predstavljalo konec nekega obdobja in začetek novega.

Številne šege in obredi so nastali zato, da bi čarodejno vplivali na rodovitnost zemlje, zdravje, srečo družinskih članov, zdravje živine in podobno. S tem so povezani tudi elementi, ki so prisotni v obredih. Zato so postavljali na mizo razne predmete, ki naj bi vplivali na iz-

obilje v prihodnjem letu. Tako so pod prt dajali semena in denar, pod mizo pa poljedeljska orodja, da bi bil pridelek čim večji.

Kdor za novo leto zgodaj vstaja, bo zgodaj vstajal vse leto, če imaš za novo leto dolg, se ga skozi vse leto ne znebiš. Kar torej počneš na novega leta dan, boš počel vse leto.

Novo leto so s svojimi pesmimi, kolednicami, včasih voščili tudi koledniki. Koledovali so že na staro ali pa šele na novo leto. Koledniki so hodili od hiše do hiše in so po ljudskem verovanju prinašali srečo in dobro letino. Kolednice so se vedno končale s prošnjo za darove.

SVETI TRIJE KRALJI, 6. januar

Ta praznik imenujemo tudi tretji božič, ker se na ta dan konča božično novoletni krog praznikov. Dan pred praznikom so v cerkvi blagoslavljali vodo, s katero so potem škropili njive in travnike, saj naj bi pomorila črve in s tem omogočila

večjo rodovitnost. Navada je tudi, da se na predvečer na vhodna vrata s kredo napiše letnico in prve črke kraljev. Ob tem prazniku bo tako treba zapisati: 20+G+M+B+09 (Gašper, Miha, Boltežar).

Praznik svetih treh kraljev zaključuje najtemnejši in najhladnejši čas leta, a ravno ta čas prinaša v človeške domove najsvetlejša praznike ter najtoplejše in najsrečnejše družinske dni. Konec praznovanja pomeni tudi nov začetek, pomeni čas, ko se vsako leto znova začnejo dogajati čudeži, ki so jih prav minuli dnevi s pomočjo številnih čarov priklicali.

Vire za zapis tega članka sem našla v knjigah: Velika knjiga o praznikih (Damjan J. Ovsec), Praznično leto Slovencev (Niko Kuret), Slovenske šege ob božiču in novem letu (Dušica Kunaver).

• Alenka Žugič Jakovina

MODROST OD UST DO UST, IZ RODA V ROD

Pregovori in (iz)reki so najbolj jedrnato povzete življenjske izkušnje in modrosti mnogih nekdanjih rodov. Ponavadi so se širili in ohranjali v rimani obliki, da so »šli bolje v uho«. Ta dognanja o človeški naravi, delu, vremenu ter običajih in verovanjih so skozi stoletja spremljala in nemalokdaj tudi uravnavala življenje preprostega človeka.

V pregovorih lahko vidimo sad stoletnega mišljenja in snovanja modrosti in človekovih izkušenj, v njih je zajeta resnica in nevsiljiv nauk, a tudi posrečen dovtip, slikovita prisposoba ter izbrušena besedna igra. To so sporočila, ki jim je vredno in zanimivo prisluhniti tudi v današnji naglici, ki je tako zelo drugačna od časa, ko so se »brusila« in zlahntila.

Z izborom pregovorov vas bomo v Novicah opomnili, da pogledjte okrog sebe in v nebo, da boste vedeli, kako se obrniti in kaj pričakovati v prihodnosti ...

DECEMBER – GRUDEN

Če se grudna bliska, grmi, za drugo leto vetrove budi.

Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek.

Na Barbaro mraz, bo trajal ves zimski čas.

O božiču zeleno, o veliki noči sneženo.

Božični dež vzame rž.

Če vidiš rimsko cesto na sveto noč sijati, se je dobre letine nadejati.

Če Stefana burja prinese, vinogradniku pridelek odnese.

Ako se zmrzlina grudna ne otaja, še prosinca hujši mraz postaja.

Če na božič dežuje, prihodnje leto močo oznanjuje.

Dež in veter pred božičem, koplje jamo rad mrličem.

Dnevi od Lucije do božičnega dne (13.12.- 25.12.) vreme vseh mesecev za drugo leto povedo.

Grom in blisk o zimskih kvatirih, huda zima bo pri vratih.

Grudna suh veter piska, poleti po suhi pomladi suša pritiska.

Kadar v adventu jug bladi, drugo leto dosti sadja rodi.

Kakršen adventni most, takšen post.

Kolikor bliže božič mlaja, toliko hujši mraz prihaja.

Kolikor ivja se o božič na vejah blesti, toliko sadja prihodnje leto zori.

Lucija krajša dan.

O božiču se spodobi malo snega in belega kruha.

O božiču zunaj na soncu, o veliki noči za pečjo.

Po božiču gre dan gori, sneg doli.

Prvi teden huda zima, osem tednov ne odkima.

Sapa ki na sveti večer piha, vse prihodnje leto ne odpiha.

Slaba bo letina, revščine vir, če mokrota moti božični večer.

Sveti Tomaž sedi vsak mož doma.

Tepeški dan oblačen, k letu ne boš lačen.

JANUAR – PROSINEC

Če Anton z dežjem prihaja, se zemlja še dolgo napaja.

Če gredo na Neže dan žene na Kum bose, bodo kopice žita goste.

Če bo prosinca mokrilo, bo pole in grozdje slabo rodilo.

Če je na Pavla jasno nebo, dobra bo letina – stari pojo.

Če je toplo v januarju, spomlad se pokvari.

Če na Pavla sonce sije, gornik dosti vina vlije, trikrat žito dobro dozori in po volji kmetu se godi.

Če na Tri kralje jasen dan bo, za dolgo zimo hrani seno.

Če Pavel po kopnem prihaja, Jurij po snegu prihaja.

Če prosinca grmi, slabo vreme preti.

Če prosinca ni snega, ga mali traven da.

V prosincu toplota, svečana mrzlotla.

Če prosinec ne zmrzuje, ne sneži, rad sušec to nadomesti.

Če prosinca zelo lisica laja, še huda zima nastaja.

• Alenka Žugič Jakovina

Klemen Sevšek. Foto: Matej Jordan

OBČUTEK ZA VINO

POGOVOR S KLEMNOM SEVŠKOM, SOMMELIERJEM DRUGE STOPNJE

Malo je ljudi, ki znajo pravilno uživati v vinu. Eden takšnih je vsekakor Klemen Sevšek, sommelier druge (in zaenkrat najvišje) stopnje, ki nam ni le povedal, kaj natanko sommelierji sploh počnejo, kako poteka njihovo šolanje in kaj odlikuje dobrega sommelierja, temveč nas je, s pomočjo žlah-tnih primerkov vin, na licu mesta uvedel v čutno pretanjeno izkušnjo zaznavanja vinskih not. Vsem, ki radi uživata v okusu, bodo njegovi napotki v bližajočih se prazničnih dneh prišli še kako prav.

Klemen, kaj torej počne sommelier in kakšne vrste znanja pridobiš na strokovnih tečajih?

Poglavitna naloga sommelierja je, da zna pravilno uskladiti okus hrane z okusom spremljajočega vina ter svoje znanje o harmoniji kakovostno posredovati gostu pri mizi. V zvezi s tečajem za sommelierje pa gre pravzaprav za šolanje čutov oz. za vajo v občutljivosti. Poleg osnovnih kislih in sladkih okusov se namreč v vinih skrivajo tudi drugi, malo manj očitni, a zato toliko bolj zanimivi. Prav je, da prepoznamo tudi te. Udeleženci tečaja tako odkrivajo, kako najti maline v okusu Cvička, bezeg ali vanilijo v okusu Sauvignona, v okusu Traminca divje vrtnice, paprike in pomaranče, naftalin v vonju starih Renskih rizlingov. Največ od vsega pa velja izkušnja. Poleg tega, da moraš natanko poznati sestavine čim večjega izbora jedi in vina, moraš stremeti tudi k temu, da si okuse čim natančneje zapomniš, saj boš le tako lahko znal gostu pravilno svetovati. Sommelierji v barvi, vonju in okusu vina vedno iščemo še kaj, na kar nas utegne spominjati, saj le na ta način lahko prepoznamo dragocene podrobnosti, ki plemenitijo. To ni lahka naloga, saj ne obstajajo jasna pravila, ki bi se jih lahko naučil na pamet in po njih ravnal. Poleg znanja se velja zanesti tudi na občutek, intuicijo. Slednjo velja še posebej razvijati.

Sommelier je torej odgovoren za ugoden okus kombinacije okusa in vina, skrbi pa tudi, da gostje pri naročilu ne naredijo prevelikih napak...

Natanko tako. Okus hrane in okus vina morata drug drugega dopolnjevati, pri čemer nobeden od njiju ne sme prevladati. Če poskušaš kombinirati suho salamo s Chardonnayem, bo okus suhe salame v ustih močno prevladal. Uničil bo okus vina, ga potlačil. Bognedaj piti Chardonnay h krvavici. Nasprotno pa bosta šla primorski Chardonnay in Malvazija dobro k rakcem ali škampom, ta kombinacija bo zelo lepo harmonirala v ustih.

Obstaja kakšen univerzalni obrazec za ujemanje oz. neuje-manje okusov med seboj?

K lažjim okusom prijajo lažja vina in obratno, to bi bila neka splošna formula, ki pa pozna izjeme. Vina tipa Refošk ali Cabernet Sauvignon pa se, na primer, priležejo poleg divja-čine ali biftka. Temeljno pravilo je, da naj bi bil okus dobrega vina zaokrožena celota. In ta celota naj ne bi bila oskrunjena, tudi ko »vmes« poseže hrana.

Kako je pravzaprav z okusom vina? Kje se začne in kako se razvija?

Okus vina se pravzaprav »začne« dolgo, preden nam steče po grlu. Lahko bi rekli, da že s podnebjem in prstjo. Bodočemu vinu prijajo hladne septembrske noči, na primer. Tako trta ne porabi preveč energije s hlajenjem same sebe in namenja več pozornosti procesu zorenja grozda, kar seveda močno pogojuje okus. V zvezi s samim okušanjem in vonjanjem vina pa je pomembno vedeti, da vrtenje kozarca z vinom povzroči, da tvoje nosnice ujamejo štirideset, celo petdeset odstotkov arome. Arome se sprožajo tudi medtem, ko držimo čašo v rokah ter jo s tem segrevamo. Kemična sestava seveda ostane nespremenjena, a zaradi aktivacije zaznavamo čedalje več.

Najpolnejši okus ima torej vino takrat, ko doseže dobo svoje zrelosti.

Ko vino dozori, je na vrhuncu svoje moči. Takrat ima najlepše telo, ki mu rečemo tudi buke, i polnost okusov in harmonija med njimi je dosežena. Obdobje zrelosti traja leto, morda celo dve ali tri, odvisno od sorte vina, potem pa mu začne kakovost upadati. Vino moramo spiti takrat, ko je na vrhuncu svoje moči in polnosti, kar obenem pomeni, da vsako vino ni namenjeno arhiviranju. Vinar najbolje ve, kdaj je vino zrelo, in takrat ga da na trg. Poskusi »domačega arhiviranja« in ohranjanja vina so zato nesmiselni, saj je najbolje, da v vinu uživamo v doglednem času od takrat, ko smo ga kupili.

Sommelierski tečaj prve stopnje se posveča Sloveniji. Lahko rečemo, da je Slovenija specifični prostor na zemljevidu vinogradništva in vinarstva? V čem se kaže njena posebnost? Slovenija je izredno bogata v raznolikostih pogojev za vinogradništvo, podnebja in prsti, kar ji daje prav poseben čar. Lahko rečemo, da je pravi vinski butik, za katerega velja »pij malo, pij dobro«. V primerjavi z drugimi državami pridelamo zelo majhne količine vina, toda kar se tiče kakovosti, smo v samem svetovnem vrhu. Na svetovnih tekmovanjih nagajeni vinarji niso prav nobena redkost. Tu še posebej izstopajo Goriška brda, pa ne le zavoljo ugodnih pogojev za vinogradništvo in vinarstvo, temveč tudi zato, ker so briški vinarji med seboj neverjetno solidarni in dovetni za sodelo-

PRAZNIKI

vanje. So redki zgled dejstva, da združeno delovanje prinese izjemne rezultate. Sodelujejo tudi s svojimi italijanskimi sosedi, medtem ko tu o tovrstnem produktivnem čezmejnem sodelovanju zaenkrat žal ni velikih sledi.

Se tudi na področju okušanja vina pojavljajo modni trendi? Trenutno so v trendu mlada in sveža vina, pa tudi nekaj let stara rdeča in zorena. Predvsem pa je za trende značilno, da se menjajo tam, kjer ljudje menjajo tudi kubinjo. Počasnejše spremembe v kubinji torej pomenijo tudi stalnejše priljubljenosti vina. Bolj kot izpostavljanje globalnih trendov pa se mi zdi pomembno naslednje reklo, ki mu tudi sam močno zaupam: »kamorkoli prideš, jej njihovo hrano in pij njihovo vino«.

Sledi najboljši del intervjuja: pokušina. Med vini, značilnimi za dolnjsko-posavski košček sveta, si navedel Cviček, Modro frankinjo, Renski rizling, Laški rizling ter bizeljsko sremiški Šipon. Začeli bomo s Cvičkom, letnik 2007. Med našimi bralci je bržkone znanega veliko o Cvičku, pa vendar te prosim, da ga predstaviš. Morda nam izostriš okus za note in odtenke, ki smo jih do sedaj po krivem zanemarjali.

Cviček je zvrst, sestavljen iz večih sort vina. V njem so bele in rdeče sorte, npr. Zametna črnina, Modra frankinja, Kraljevina, dodajajo pa mu tudi Laški rizling, Šipon ter bela nedišeča vina. Sorte, primerne za Cviček, ne smejo biti aromatične oziroma preveč dišeče; Renski rizling ali Sauvignon v njem nimata kaj početi. Vsaka sorta mora biti narejena posebej in šele na koncu zamešana v Cviček.

Cviček ni namenjen staranju. Je enoletno vino, ki bi se ga naj popilo sproti. Pri Cvičku moramo biti pozorni na lepo, rubinasto rdečo barvo. Ta barva se ne sme približati opečnati, niti se ne sme zdeti izprana, neživahna. Biti mora iskriava. V vonju dobrega Cvička zaznamo sadne note. Pravijo, da vleče proti malinam, gozdnim sadežem. Vonj mora biti tudi blag, nežen, ne sme že na začetku »udariti« v nos. Najbolj pa Cviček tekne ob domači hrani. Odlično gre k rački, krvavicam pečenicam, pečenkam, matevžu, zelju, ješprenju. Dobro se odreže ob prekajenih jedeh. Razgrajuje maščobe, zato ga močno priporočajo diabetikom, vzbuja pa tudi tek. Kot zanimivost naj povem, da so Cviček nedavno izvažali celo v Ameriko. Ponujali so ga k pici, zato se ga je prijelo ime pizza wine (smeh). A pri tem sem prepričan, da lepi, kakovostni Cvički niso prišli daleč, temveč smo jih popili že doma v Sloveniji. Tako je tudi prav. Kamorkoli ga odneseš, Cviček nikjer ne bo imel takšne duše, ne bo tako »zažgal«, kot prav tu, v pokrajini kjer je doma.

Čprav je Cviček stara zvrst vina – že stari Rimljani so se, na primer, bolj kot sortam posvečali zvrstem – je veljavo začel pridobivati šele po osamosvojitvi Slovenije, okoli leta 1991. Prej je veljal za mešanico, ki pravzaprav ni imela prave vrednosti. Kar je ostalo, so vrgli skupaj in to imenovali Cviček. Njegova tedanja priljubljenost med ljudmi je bila dosti manjša kot danes: Bizeljčan, na primer, ga je v tem močno prekašal. V začetku devetdesetih pa se je začela krška klet načrtno posvečati Cvičku in njegovi zgodbi. Poskrbeli so, da je dobil zaščitno oznako PTP (Priznana tradicionalno poimenovanje) ter s tem zakonsko uveljavili, kaj gre lahko v Cviček in kaj ne ter kakšna morajo biti pri tem razmerja.

Naslednja je na vrsti Modra frankinja, letnik 2007, subo vino. Pogosto slišim, da ljudje, ko govorijo o Frankinji in drugih temnejših vinih, uporabijo izraz »črno vino«. Črna je smrt, vino pa takšno že ne more biti. Vina so rdeča ali rdečkasta. In tale Frankinja, ki jo pravkar okušamo, je lepo rdeče vino. Ni bila dolgo macerirana, kar pomeni, da je na drožeh ležala le štiri dni. Ko je namreč grozdje razpecljano, gre na maceracijo, na droži, ki pomenijo začetek vretja. Lupinice, koža in semenke podarijo vinu barvo in tanine, okus. Med vrenjem je treba trop večkrat na dan ročno obračati. Spodaj vre vino, kar ustvarja pline ter potiska brozgo, tršo snov, navzgor proti površju. Frankinja najbolje zori v lesenem sodu, v njem se njeno telo, aroma, buke, najlepše izpopolni. Lesne tanine je zato zaznati tudi v njenem okusu, najdejo pa se tudi note vanilije.

Kakšne pa so značilnosti Renskega rizlinga, letnik 2005 - polsubega vina, ki se je pravkar zaiskrilo v naših kozarcih?

Še vedno gre za sadno vino, a z blagim pridihom naftalinaste note, poleg katere se med drugim čuti zeleno papriko. Prija k naravnim, neagresivnim, ne preveč močnim omakam, ki so sicer lahko mesne, a morajo v sebi zadržati neko blagost. Lahko bi jo postregel poleg na žaru pečenih paprik ali ne prav močne buzare, prilegla pa bi se tudi k testeninam.

Končali bomo s še enim Renskim rizlingom, tokrat starejšim, iz leta 1999.

Gre za arhivsko vino – po štirih, petih letih življenja se namreč določena vina že lahko prištevajo k arhivskim. Zaznati je mnogo manj sladkorja kot pri nekaj let mlajšem »Rencu«, tudi sadne arome so se že izgubile. Starost vina se namreč pozna v njegovi noti in sveže, sadne note z leti minevajo. Renski rizling ima že v svojem začetku izrazito noto, ki v njem zori vse do starosti. Strokovnjaki zanjo rečemo, da je kot starostna brada, ki se mu vleče skozi leta. Aroma naftalina je v tem vinu tako močna, da se nam zdi, kot bi vonjali stari petrolej za sveče. Okus ostane dolgo potem, ko izpijemo požirek. Tole vino bi se najbolje prileglo k dozorenemu, močnemu ali popranemu siru. Tudi vino ima namreč lahko okus po žlahtnih plesnih (takšna plesen na zrelih jagodah se imenuje butritis), tako kot siri, zato se to dvojje ujema. Dobro se, na primer, prileže tudi k divjačinski omaki – kot vidimo, gre za težje, aromatične okuse. Lahko bi ga postregli poleg testenin, a le pod pogojem, da bi bile te lahke, omaka pa močna. Okusi bi tako harmonirali.

Klemen, najlepša hvala za pogovor, pokušino in čudovito izkušnjo!

• Jana Drašler

Sommelierska značka
Foto: G. Milovanović

FOTOUTRINKI

Izlet društva vinogradnikov na Hrvaško
Foto: Matej Jordan

Miklavž v Kostanjevici
Foto: Matej Jordan

Nadaljevanje fototabora
Foto: Matej Jorda

Odprtje slaščičarne Jereb
Foto: Matej Jordan

Prvi sneg
Foto: Matej Jordan

Regata v Kostanjevici
Foto: Matej Jordan

Vodena degustacija vin
Foto: Matej Jordan

Poplave
Foto: Alja Pincolič

Poplave
Foto: Alja Pincolič

Lutkovna predstava v knjižnici
Foto: Arhiv VK

Jesen na Tamalem plac
Foto: Matej Jordan

Sejem
Foto: Matej Jordan

KOMUNALNO OPREMLJANJE STANOVANJSKEGA OBMOČJA GRAJSKA V KOSTANJEVICI NA KRKI

V TEKU AKTIVNOSTI ZA SEDEM STANOVANJSKIH OBJEKTOV

Tik ob regionalni cesti Soteska – Novo mesto – Šentjernej – Križaj – Čatež ob Savi se na podlagi odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za območje občine Krško ureja stanovanjsko območje Grajska. Izgradnja stanovanjskega območja je predvidena v dveh fazah, trenutno pa potekajo aktivnosti za sedem stanovanjskih objektov. V družbi Savaprojekt smo letos začeli z izdelavo projektne dokumentacije za komunalno opremljenost stanovanjskega območja, hkrati pa je v izdelavi tudi projektna dokumentacija za dva stanovanjska

objekta, dvojčka, oblikovno usklajena s podobo Kostanjevice, namenjena prodaji na trgu.

Za območje so sprejete Strokovne podlage za določitev meril ter pogojev za ureditev prostora Stanovanjskega območja Grajska v Kostanjevici na Krki, ki jih je izdelal Savaprojekt Krško, in izdelane Spremembe in dopolnitve strokovnih podlag za določitev meril ter pogojev za ureditev prostora Stanovanjskega območja Grajska, ki jih je v letošnjem septembru prav tako izdelal Savaprojekt Krško. V družbi Savaprojekt smo v marcu začeli z izdelavo projektne dokumentacije za komu-

nalno opremljenost – idejne zasnove, gradbena dovoljenja in izvedba. Gre za komunalno opremljenost stanovanjskega območja in za komunalne vode s potekom izven predmetnega območja, odvod meteorne vode v smeri reke Krke, navezavo fekalne kanalizacije na obstoječo kanalizacijo na Ljubljanski cesti in kabelsko kanalizacijo (Telekom) do navezave na Ljubljanski cesti.

Na področju Stanovanjskega območja Grajska Savaprojekt pripravlja tudi projektno dokumentacijo za dva stanovanjska objekta – dvojčka, ki sta oblikovno usklajena s podobo Kostanjevice na Krki. Stavbi sta orientirani na kostanjeviški otok.

VAŠA ORGANIZACIJA, DRUŠTVO, KMETIJA ALI VI OSEBNO LAHKO ŠE VEDNO POSTANETE ČLAN LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE POSAVJE

Slovenija bo v programskem obdobju 2007-2013 upravičena do novih EU sredstev za razvoj podeželja, to je sredstev LEADER kot 4. os Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013. Z njimi na lokalnem nivoju upravljajo lokalne akcijske skupine, zato je MKGP objavilo javni razpis, na katerem je izbiralo javno-zasebna partnerstva, ki izpolnjujejo vse pogoje za upravljanje z EU sredstvi LEADER na svojem lokalnem območju. Na območju razvojne regije Posavje

(to je občin Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica) je status delujoče lokalne akcijske skupine dobila LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA POSAVJE (krajše LAS Posavje).

LAS Posavje je skupina javnih, ekonomskih in nevladnih partnerjev, ki se je s pogodbo zavezala, da bo delovala v dobrobit razvoja posavskega podeželja, prispevala k njegovi oživitvi in večji prepoznavnosti. V pomoč pri doseganju ciljev in rezultatov h katerim se je LAS Posavje zavezala v svoji strategiji, so načela LEADER: inovativnost, upoštevanje pobud ljudi »od spodaj navzgor«, povezovanje različnih sektorjev in partnerjev v mreže na lokalni ravni, skrb za izmenjavo izkušenj, dosežkov, znanja ter krepitev vezi med ljudmi znotraj LAS Posavje in med drugimi LAS-i po Sloveniji in Evropi.

Zaenkrat je v LAS Posavje včlanjenih 37 članov, od tega 15 javnih, 7 ekonomskih in 15 nevladnih članov. Član-ica pa lahko postanete tudi vi, če imate voljo sodelovati pri določanju smeri razvoja posavskega podeželja in če se strinjate s pogoji, ki jih določa Pogodba o usta-

novitvi in delovanju partnerstva za izvajanje pristopa LEADER na območju regije Posavje.

Za uresničevanje zastavljenih ciljev bodo LAS Posavje na voljo tudi nepovratna sredstva LEADER v okvirni višini imio EUR do leta 2013, ki pa jih bo preko javnih pozivov razdelila med vas, nosilce dobrih projektov.

Za dober projekt lahko pridobite nepovratna sredstva LEADER, če le imate pravo idejo, pravilno pripravite prijavo ter z njo prepričate člane Upravnega odbora LAS Posavje, ki bodo izbirali projekte, upravičene do sofinanciranja.

Več informacij dobite na naslovu Tehnične pisarne LAS Posavje, ki deluje v prostorih Regionalne razvojne agencije Posavje, CKŽ 46, v Krškem. Kontaktni osebi sta Darja Planinc in Kristina Ogorevc Račič, tel. 07 488 10 52, e-naslov: las.posavje@rra-posavje.si, spletna stran: www.rra-posavje.si, pod programskim področjem Razvoj podeželja.

Darja Planinc, vodja tehnične pisarne LAS Posavje

GARANCIJSKA SHEMA POSAVJA – NAJUGODNEJ- ŠI KREDITI ZA MALE PODJETNIKE

Globalna finančna in bančna kriza je zajela ves razviti svet in tudi Slovenija nanjo ni imuna, kar se že kaže tudi na trgu denarja. Banke so v večini primerov dvignile obrestne mere za kredite, predvsem pa zahtevajo bistveno višja zavarovanja, saj je globalna finančna kriza, ki smo ji priča, v veliki meri posledica inovativnih finančnih instrumentov, kjer je bil premajhen poudarek na oceni tveganj naložb in kreditov. V prihodnjih

letih bodo ključno vlogo pri povečanju dostopnosti do virov dolžniškega denarja zopet odigrale GARANCIJSKE SHEME, ki malim in srednje velikim podjetjem zagotavljajo zavarovanja za najete kredite, zaradi česar so tudi obrestne mere teh kreditov bistveno nižje od povprečja (EURIBOR + 0,7%).

Garancijska shema je podporni mehanizem za mala in srednje velika podjetja, ki je povsod po Evropi in tudi v Sloveniji dobro uveljavljen.

RRA Posavje je v letu 2008 prenovila GARANCIJSKO SHEMO POSAVJA, ki je bila ustanovljena v letu 2000 in je zelo uspešno delovala do leta 2004. Bistvo prenove so enostavnejši in kraj-

ši postopki za izdajo garancij ter nižje obrestne mere in stroški kreditov z najnižjo obrestno mero EURIBOR + 0,7%. Krediti se lahko najamejo za dolgoročne investicije kot so nakup zemljišča, opreme, prenova poslovnih prostorov, itd. Upravičenci kreditov pa so mikro, mala in srednje velika podjetja in samostojni podjetniki s sedežem v občinah Brežice, Krško, Kostanjevica na Krki in Sevnica.

Za več informacij se lahko obrnete na Tatjano Ibračević, tel. 07-488-10-48, e-naslov: tatjana.ibracevic@rra-posavje.si ali direktno na sedežu RRA Posavje, CKŽ 46, Krško.

Številka: 410-8/2008

Kostanjevica na Krki, 27.11.2008

Predlagatelj: Mojmir Pustoslemšek, župan

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07_UBP2, 27/08 Odl. US: Up-2925/07-15, U-I-21/07-18, 76/08, 100/08 Odl. US: I-I-427/06-9), Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02 – ZJU, 127/06 – ZJZP in 14/07 – ZSPDPO) ter 16. in 106. člena statuta Občine Kostanjevica na Krki (Uradni list RS, št. 19/07, 40/07 popravek) je Občinski svet Občine Kostanjevica na Krki na svoji 21. redni seji, dne 27.11.2008 sprejel

ODLOK O SPREMEMBI ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE KOSTANJEVICA NA KRKI ZA LETO 2008

I. Splošna določba

1. člen

V Odloku o proračunu Občine Kostanjevica na Krki za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 30/08) se 2. člen spremeni tako, da glasi: Prihodki in odhodki ter drugi prejemki in izdatki rebalansa proračuna Občine Kostanjevica na Krki za leto 2008 so izkazani v bilanci prihodkov in odhodkov, v računu finančnih terjatev in naložb ter v računu financiranja. Splošni del rebalansa Občine Kostanjevica na Krki za leto 2008 na ravni podskupin kontov se določa v naslednjih zneskih:

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV		v EUR			
Konto	Naziv konta	Rebalans			
1	2	3			
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	2.238.908			
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	1.692.678			
70	DAVČNI PRIHODKI (700+703+704)	1.494.617			
700	Davki na dohodek in dobiček	1.347.517			
703	Davki na premoženje	72.550			
704	Domači davki na blago in storitve	74.550			
71	NEDAVČNI PRIHODKI (710+711+712+713+714)	198.061			
710	Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	18.770			
711	Takse in pristojbine	1.000			
712	Denarne kazni	2.000			
713	Prihodki od prodaje blaga in storitev	14.000			
714	Drugi nedavčni prihodki	162.291			
72	KAPITALSKI PRIHODKI (720+722)	187.230			
720	Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	79.900			
722	Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	107.330			
73	PREJETE DONACIJE	3.000			
730	Prejete donacije iz domačih virov	3.000			
731	Prejete donacije iz tujine	-			
74	TRANSFERNI PRIHODKI	356.000			
740	Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	149.237			
741	Prejeta sredstva iz sredstev državnega proračuna iz sredstev EU	206.763			
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	2.238.908			
40	TEKOČI ODHODKI (400+401+402+404+409)	729.971			
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	115.297			
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	18.070			
402	Izdatki za blago in storitve	573.604			
403	Plačila domačih obresti	-			
409	Sredstva, izločena v rezerve	23.000			
41	TEKOČI TRANSFERI (410+411+412+413)	817.659			
410	Subvencije	1.605			
411	Transferi posameznikom in gospodinjstvom	420.210			
412	Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	82.465			
413	Drugi domači transferi	313.379			
42	INVESTICIJSKI ODHODKI (420)	539.654			

420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	539.654
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI (430)	151.624
431	Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso PU	19.433
432	Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	132.191
III.	PRORAČUNSKI PRESEŽEK (I. - II.)	-
	B. RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751)	-
750	Prejeta vračila danih posojil	-
751	Prodaja kapitalskih deležev	-
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441)	-
440	Dana posojila	-
441	Povečanje kapitalskih deležev	-
VI.	PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV. - V.)	
	C. RAČUN FINANCIRANJA	
VII.	ZADOLŽEVANJE (500)	-
500	Domače zadolževanje	-
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550)	-
550	Odplačila domačega dolga	-

IX.	SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	-
X.	NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	-
XI.	NETO FINANCIRANJE (VI.+X.-IX.)	-

2. člen

Posebni del ter načrt razvojnih programov za leto 2008 sta sestavni del tega odloka.

3. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka:410-8/2008-10

Kostanjevica na Krki, 27.11.2008

Mojmir Pustoslemšek, župan

Številka: 12.1 - 1 / 2008 - 12 - SE

Datum: 27.10. 2008

Na podlagi drugega odstavka 5. člena Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/06 - Mednarodne pogodbe, št. 20/06) objavlja Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh)

JAVNI RAZPIS

za sodelovanje nevladnih organizacij, registriranih v Republiki Sloveniji in organizacij, ki so pridobile status humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji z Varuhom pri izvajanju pristojnosti in nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.

Naziv in sedež naročnika: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije, Dunajska cesta 56, 1000 Ljubljana, tel. 01 475 00 50, faks 01 475 00 40, elektronski naslov: info@varuh-rs.si.

1. Predmet javnega razpisa: Sodelovanje nevladnih organizacij, registriranih v Republiki Sloveniji in organizacij, ki so pridobile status humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: organizacije) z Varuhom pri izvajanju pristojnosti in nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Naloge in pooblastila državnega preventivnega mehanizma po opcijskem protokolu, skladno s 17. členom protokola v zvezi s 4. členom Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju izvršuje Varuh, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja ali drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj.
2. Namen razpisa: Izbor organizacij, ki bodo sodelovale z Varuhom pri izvajanju pristojnosti in nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Organizacije bodo izbrane na javnem razpisu, katerega izvede Varuh, ki bo tudi odločil o izbiri organizacije. Izbrane organizacije bodo naloge in pooblastila pri opravljanju nadzora opravljale s svojimi pripadniki ali pripadnicami, usposobljenimi za posamezna področja nadzora, kot člani skupine, ki jo bo določil Varuh za opravljanje nadzora na krajih odvzema prostosti ter preverjanja ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost. Po izvedenem nadzoru po določbah Opcijskega protokola, katerega bodo po navodilih Varuha izvajali pripadniki in pripadnice izbranih nevladnih ali humanitarnih organizacij, bodo predstavniki oziroma predstavnice izdelali tudi poročilo o opravljenem nadzoru.
3. Orientacijska vrednost razpisa: Osebe iz organizacij, ki bodo izbrane in bodo opravljale nadzor po določbah Opcijskega protokola, bodo dobile povrnjene potne stroške, stroške za prehrano in prenočišče, nagrado za izdelavo poročila o opravljenem nadzoru, nadomestila plače ali nadomestilo za izgubljeni zaslužek in simbolično nagrado po Pravilniku o povračilu stroškov in o nagradah osebami iz organizacij, ki opravljajo naloge oziroma izvršujejo pooblastila po določbah Opcijskega

protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim in poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni listu Republike Slovenije, št. 17/2008).

4. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji: Na javni razpis se lahko prijavi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji in organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji po Zakonu o humanitarnih organizacijah (Uradni list RS, št. 98/03), ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja ali drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj. K svoji prijavi priložijo kratko predstavitev dela na področju varstva človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja ali drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj, nevladne organizacije izjavo o registraciji, humanitarne organizacije pa izjavo o podelitvi statusa humanitarne organizacije in o vpisu v razvid humanitarnih organizacij.
  5. Organizacija, ki želi sodelovati pri opravljanju nadzora mora predložiti izjavo, da pri opravljanju nadzora ne bodo sodelovale pripadnice ali pripadniki, ki so bili pravnomočno obsojeni za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti oziroma pravnomočno obsojeni na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot 3 mesece oziroma oseba, zoper katero je vložena pravnomočna obtožba zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti (dokazilo - potrdilo).
  6. Merila za izbor: Prednost pri izbiri za sodelovanje bodo imele organizacije z več izkušnjami na področju varstva človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja ali drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj (dokazilo: opis najpomembnejšega delovanja, zlasti na področju preprečevanja mučenja ali drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj).
  7. Ostali pogoji: Pripadniki oziroma pripadnice izbrane organizacije, ki bodo sodelovale pri izvajanju nalog in pooblastil po določbah prvega odstavka 5. člena Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju bodo morale v skladu s tretjim odstavkom 5. člena tega zakona podati predhodno pisno izjavo, da bodo pri opravljanju nalog in pooblastil sodelovale po navodilih Varuha in delovale po predpisih o varovanju tajnosti osebnih in tajnih podatkov, tako kot to velja za varuha, njegove namestnike in uslužbence. Pripadnik izbrane organizacije, ki ne bo podal predhodne pisne izjave ne more sodelovati pri opravljanju nadzora.
  8. Z izbranimi organizacijami bo Varuh sklenil pogodbo o sodelovanju za obdobje do 31.12.2010, z možnostjo podaljšanja sodelovanja še za eno leto.
  9. Rok za oddajo pisne prijave je 15 dni od dneva objave razpisa v Uradnem listu RS.
  10. Prijave morajo biti oddane v zaprtih kuvertah z navedbo »Za javni razpis« na naslov: Varuh človekovih pravic, Dunajska cesta 56, 1000 Ljubljana.
  11. Ponudniki bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.
  12. Dodatne informacije posreduje Ivan Šelih, tel.: 01 475 00 19, e-mail: Ivan.Selih@varuh-rs.si
  13. Razpis se objavi v Uradnem listu RS in na spletnih straneh Varuha. Vprašanja in odgovori se objavijo na spletnih straneh Varuha.
- Dr. Zdenka Čebašek - Travnik, varuhinja človekovih pravic*

JAVNI RAZPISI OBČINE KOSTANJEVICA NA KRKI ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Občina Kostanjevica na Krki objavlja javne razpise za sofinanciranje programov na področjih socialnega in zdravstvenega varstva, kulture, tehnične kulture in športa ter za sofinanciranje programov za otroke in mladino.

***

Javni razpis za sofinanciranje programov na področjih socialnega in zdravstvenega varstva, ki jih bo v letu 2009 sofinancirala Občina Kostanjevica na Krki.

Predmet javnega razpisa so: programi nevladnih ali nepridobitnih in/ali neprofitnih organizacij ter zavodov, ki delujejo na področju socialnega in zdravstvenega varstva. Orientacijska vrednost razpisa za obe področji za leto 2009 je 559400 €, in sicer za področje socialnega varstva (A) 4438 € in za področje zdravstvenega varstva (B) 1156 €, realna vrednost bo določena po sprejetju proračuna za leto 2009.

Prijave morajo prosilci poslati po pošti ali oddati osebno na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki, najkasneje do 15. januarja 2009, po pošti s priporočeno pošiljko, ali do 12. ure v tajništvu Občine Kostanjevica na Krki.

Nepravočasno oddanih prijav komisija ne bo upoštevala. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z „Ne odpiraj – ponudbe za razpis,“ s pripisom „za področje A“ oziroma „za področje B“, odvisno za katero razpisno področje ponudnik ponudbo oddaja. Na hrbtani strani mora biti naveden naslov prijavitelja.

Dodatne informacije posreduje Anita Krajnc, tel. 08/20-50-619, e-mail: anita.krajnc@kostanjevica.si, v času uradnih ur, kjer lahko zainteresirani dvignejo razpisno dokumentacijo, dosegljiva pa je tudi na spletni strani občine Kostanjevica na Krki <http://www.kostanjevica.si/>.

Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov na področju kulture, ki jih bo v letu 2009 sofinancirala Občina Kostanjevica na Krki.

Predmet javnega razpisa so programi in projekti (produkcije) s področja kulture, ki zajemajo vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področjih glasbene, plesne, gledališke in lutkovne, literarne, likovne in fotografske, filmske in video dejavnosti ter varstva kulturne dediščine.

Na javni razpis se lahko prijavi registrirana društva – razen pihalnega orkestra, samostojni ustvarjalci s področja kulture, zasebniki in drugi, ki delujejo na področjih ustvarjanja in posredovanja kulturnih vrednot ter so njihovi kulturni programi

v interesu občine; lastnik oziroma upravljalec kulturnega spomenika, ki pridobi javna sredstva za prenovo in restavriranje njegovih spomeniških lastnosti pod pogoji, ki jih določa zakon.

Orientacijska vrednost razpisa za področje kulture za leto 2009 je 7855 EUR, za obnovo kulturne dediščine pa 2400 EUR. Realna vrednost bo določena po sprejetju proračuna za leto 2009.

Prijave morajo prispeti najpozneje do 15. januarja 2009, do 12.00 ure, če so oddane osebno, sicer morajo biti prijave oddane na pošti s priporočeno pošiljko, najkasneje do zadnjega dne roka za oddajo, na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Posamezna prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na razpisnem obrazcu razpisne dokumentacije naročnika (Občine Kostanjevica na Krki). Nepravočasno oddanih in nepopolnih prijav komisija ne bo upoštevala. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti z oznako „Ne odpiraj - prijava na razpis za kulturne programe in projekte 2009“. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani občine Kostanjevica na Krki <http://www.kostanjevica.si/> in pri Aniti Krajnc, Občina Kostanjevica na Krki, ki tudi posreduje dodatne informacije, tel. 08/20 50 619, e-mail: anita.krajnc@kostanjevica.si, v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

Javni razpis za sofinanciranje programov s področja tehnične kulture, ki jih bo v letu 2009 sofinancirala Občina Kostanjevica na Krki.

Predmet javnega razpisa so programi s področja tehnične kulture, in sicer na področjih radioamaterstva, jamarstva, modelarstva, potapljanja z avtonomno potapljaško opremo, astronomije in drugih. Na javni razpis se lahko prijavijo društva in njihove zveze, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti s področja tehnične kulture in imajo sedež v občini Kostanjevica na Krki. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2009 je 2064 EUR, realna vrednost pa bo določena po sprejetju proračuna za leto 2009. Prijave morajo prispeti najpozneje do 15. januarja 2008, na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Posamezna prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na prijavnem obrazcu razpisne dokumentacije naročnika (Občine Kostanjevica na Krki). Nepravočasno oddanih prijav komisija ne bo upoštevala. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z „Ne odpiraj - prijava na razpis za tehnično kulturo 2009“. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani občine Kostanjevica na Krki <http://www.kostanjevica.si/> in jo zainteresirani lahko dvignejo v času uradnih dni pri Aniti Krajnc, ki tudi posreduje dodatne informacije, tel. 08/20 50 619, e-mail: anita.krajnc@kostanjevica.si, v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

Javni razpis za sofinanciranje programov športa v občini Kostanjevica na Krki, ki jih bo v letu 2009 sofinancirala Občina Kostanjevica na Krki.

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov s področja športa v občini Kostanjevica na Krki za leto 2009. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2009 je 8840 €. Na razpis se lahko prijavijo registrirana športna društva in klubi, zveze športnih društev, ki jih ustanovijo športna društva s sedežem v občini Kostanjevica na Krki, zavodi s področja športa, vzgoje in izobraževanja in zavodi, zasebniki in druge organizacije, ki so registrirani za izvajanje športne dejavnosti. Prijavitelji morajo prijavo poslati s priporočeno pošiljko po pošti ali oddati osebno na naslov Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki, najpozneje do 15. januarja 2009. Šteje se, da je prijava prispela pravočasno, če je bila zadnji dan roka za oddajo prijav oddana na pošti s priporočeno pošiljko ali do 12:00 ure oddana v tajništvu Občine Kostanjevica na Krki. Nepravočasno oddanih prijav komisija ne bo upoštevala. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z "Ne odpiraj - prijava na javni razpis - šport 2009". Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Prijava mora biti izdelana izključno na prijavnem obrazcu razpisne dokumentacije naročnika (Občina Kostanjevica na Krki). Priložen mora biti natančen opis prijavljenih programov z vsemi zahtevanimi podatki. Prijavitelji, ki se prvič prijavljajo na razpis, vpišejo v prijavni obrazec sedež organa, pri katerem je prijavitelj registriran. Enotne obrazce za prijavo in ostalo razpisno dokumentacijo dobijo prijavitelji na naslovu: Občina Kostanjevica na Krki, pri Aniti Krajnc, tel. 08/20 50 619, e-mail: anita.krajnc@kostanjevica.si, vsak delavnik med 8. in 10. uro ali na spletni strani občine Kostanjevica na Krki, <http://www.kostanjevica.si/>.

Javni razpis za sofinanciranje programov za otroke in mladino, ki jih bo v letu 2009 sofinancirala Občina Kostanjevica na Krki.

Predmet javnega razpisa so programi za otroke in mladino v občini Kostanjevica na Krki v letu 2009, razen programov s področja športa, zdravstva in sociale.

Na javni razpis se lahko prijavijo društva, klubi in njihove zveze ter ostale nevladne organizacije, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti s področja dela z mladimi in imajo sedež v občini Kostanjevica na Krki.

Orientacijska vrednost razpisa za področje dela z mladimi za leto 2009 je 1548 EUR, realna vrednost pa bo določena po sprejetju proračuna za leto 2009.

Prijave morajo prispeti najpozneje do 15. januarja 2009, na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki. Posamezna prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na razpisnih obrazcih razpisne dokumentacije naročnika (Občine Kostanjevica na Krki). Nepravočasno oddanih prijav komisija ne bo upoštevala. Prijave morajo biti poslani v zaprti kuverti in označene z „Ne odpiraj - prijava na javni razpis za sofinanciranje programov za otroke in mladino 2009“. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani Občine Kostanjevica na Krki, <http://www.kostanjevica.si/>, lahko pa jo zainteresirani dvignejo v času uradnih dni pri Aniti Krajnc, Občina Kostanjevica na Krki, ki posreduje tudi dodatne informacije, tel. 08/20 50 619, e-mail: anita.krajnc@kostanjevica.si, v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

OBJAVLJENI ČLANKI - OKTOBER, NOVEMBER 2008

O Kostanjevici pišejo tudi v drugih časopisih. Članke v knjižnici sproti kopiramo, obiskovalci si zadnje lahko ogledajo na oglasni deski. Vse članke hranimo v posebni zbirni mapi, kjer so za branje na voljo vsem. Pregled člankov bomo redno objavljali tudi v Kostanjeviških novicah.

Objavljeni članki - oktober 2008

Zmečkanke in lončki U pot	Dolenjski list	9.10.2008	str.12
Sijajni ljudje na braniku svobode	Dolenjski list	9.10.2008	str.11
Festival med oblaki in zemljo	Slovenske novice	10.10.2008	str.12
Prvi fotografski tabor v Kostanjevici	Dolenjski list	16.10.2008	str. 34
Pod partizansko marelo	Dolenjski list	16.10.2008	str. 34
Fotografi znajo tudi pozirati	Dolenjski list	16.10.2008	str. 34
Zmajček Jurček v Kostanjevici	Posavski obzornik	16.10.2008	str. 20
Domoljubje, ne revolucija	Posavski obzornik	16.10.2008	str. 4
Kostanjevica v objektivu	Dolenjski list	23.10.2008	str. 11
Grafike iz devetdesetih let (Bogdan Borčić)	Dolenjski list	23.10.2008	str. 12
Pisec Nedotakljivih na obisku	Dolenjski list	30.10.2008	str. 12
Pucljevi pogrešani v akciji	Dolenjski list	30.10.2008	str. 12
Brez odločitve o spornih hitrostnih ovirah	Posavski obzornik	30.10.2008	str. 5
Fotografska jesen v Kostanjevici	Posavski obzornik	30.10.2008	str. 6
Jesen na tamalem plac	Posavski obzornik	30.10.2008	str. 6
Fotorazstava Pogrešani v akciji	Posavski obzornik	30.10.2008	str. 19
Premiera "V dolini Krke"	Posavski obzornik	30.10.2008	str. 19

Objavljeni članki - november 2008

Kostanjeviška zdravstvena postaja v novi preobleki	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 6
Trubarjev zbor na kostanjeviškem odru	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 7
Svetniška skupina o viziji	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 2
Plaz kritik na župana in občino	Dolenjski list	13.11.2008	str. 11
O drogah in odvisnikih	Dolenjski list	13.11.2008	str. 11
En dan za zajtrk med - vrtec Kostanjevica	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 18
Čebularski pohod	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 13
Sedmerica svetnikov kritično o delu župana	Posavski obzornik	13.11.2008	str. 2

**KOLENDAR PTIC
KOSTANJEVICE IN OKOLICE**
Z ILUSTRACIJAMI JANJE GRUBAR
IN OPISI PTIC ANDREJA HUDOKLINA.

CENA KOLEDARJA JE 8 EUR.

TEL.: 041 342 223

MAIL: JANJA.GRUBAR@GMAIL.COM

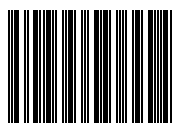
OBVESTILO

OBČANE OBVEŠČAM,
DA BODO URADNE URE
OBČINSKE UPRAVE
24. IN 31. DECEMBRA
OD 8.00 – 12.00 URE.
ŽUPAN OBČINE
KOSTANJEVICA NA KRKI
MOJMIR PUSTOSLEMŠEK

KOLEDAR PRIREDITEV

DATUM	DOGODEK/URA	KRAJ
19.12.	VESELI DECEMBER – OBISK BOŽIČKA ob 17.00	Črneča vas
20.12.	VESELI DECEMBER – OBISK BOŽIČKA ob 16.00 ob 17.00 ob 18.00	Vodenice Malence, Koprivnik Oštrc
20.12.	NASTOP PLESNE SKUPINE HARLEKIN ob 19.00	Kulturni dom Krško
21. 12.	PRIREDITEV MESTO LUČI <i>Druženje vseh občanov ob najkrajšem dnevu v letu</i> ob 17.00 LUTKOVNA PREDSTAVA ZA OTROKE MAČEK MURI (Gledališče Kolenc) IN PRIHOD BOŽIČKA ZA PREDŠOLSKE OTROKE <i>Kostanjevica na Krki, Prekopa, Dobe, Sajevece, Karlče, Globočice, Orehovec</i> ob 18.00 PRIŽIG MESTNEGA OGNJA nastop igralca Andreja Rozmana-Roze in otvoritev fotografske razstave Zima v Kostanjevici ob 19.00 NOVOLETNI SEJEM druženje ob glasbi skupine 4PLAY	Tamal plac
26.12.	10. TRADICIONALNI POHOD NA POLOM ob 16.00 BOŽIČNO – NOVOLETNI POTOP ob 19.00 15. BOŽIČNO – NOVOLETNI KONCERT	pri gostišču Kmečki hram Športna dvorana OŠ Jožeta Gorjupa

1854-9284

KOSTANJEVIŠKE NOVICE, izdaja občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki, e-mail: kostanjeviske.novice@gmail.com

Urednik: Goran Milovanović, uredniški odbor: Marjana Krhin, Alenka Žugič Jakovina, Matic Skušek, Alja Pincolič, Matej Jordan

Lektoriranje: Jakob Gašpir, oblikovanje in ilustracije: Janja Grubar, tisk: Grubar

Naklada 1000 izvodov

ISSN 1854-9284